

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
<<ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ>>

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΧΩΡΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Ειρήνη Ν. Φραγκάκη

Επιβλέποντες Καθηγητές

A: Δ. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ

B: Ν. ΧΑΝΙΩΤΑΚΗΣ

2007

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 6107/1
Ημερ. Εισ.: 16-01-2007
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: Δ
372.210 72
ΦΡΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία σκοπό έχει να διερευνήσει αν η χωρική αποκέντρωση των κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών προς στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) από το Υπουργείο Υγείας, είχε θετικές επιπτώσεις στη λειτουργία τους.

Για το σκοπό αυτό, αρχικά στο πρώτο μέρος της εργασίας εξετάζεται η έννοια της αποκέντρωσης, οι λόγοι εμφάνισής της, οι μορφές της, τα πιθανά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, καθώς και οι προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη εφαρμογή της. Ακολουθεί παρουσίαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, καθώς και μια σύντομη ιστορική αναδρομή της πορείας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας παρουσιάζεται η εμπειρική έρευνα, η οποία διεξήχθη στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς στους νομούς της περιφέρειας Θεσσαλίας και στους νομούς Φθιώτιδας και Φωκίδας της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Τα δεδομένα της έρευνας προέκυψαν από συλλογή στοιχείων με τη μέθοδο του γραπτού ερωτηματολογίου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα εμπειρικά αποτελέσματα της έρευνας ως προς τις επιπτώσεις που είχε η εφαρμογή της αποκέντρωσης στους παραπάνω παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς καθώς και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

Τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την παρούσα έρευνα και διατυπώνονται προτάσεις για μια πιο αποτελεσματική αποκέντρωση ώστε οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί να βελτιώσουν το επίπεδο παροχών των υπηρεσιών τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1. Προβληματική έρευνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1. Ανασκόπηση μελετών

2.2. Θεωρητικό πλαίσιο

2.2.1. Αποκέντρωση (μορφές και είδη)

2.2.2. Από το κέντρο στην περιφέρεια

2.2.3. Αποκέντρωση: καλή ή κακή και πώς;

2.2.4. Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα

2.2.5. Σύντομη ιστορική αναδρομή της πορείας των κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών

2.2.6. Διοίκηση παιδικών σταθμών και συστημική θεώρηση

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1. Μεθοδολογία έρευνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ανάλυση εμπειρικών δεδομένων

4.1. Ανάλυση δεδομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ερμηνεία αποτελεσμάτων έρευνας

5.1. Γενικά στοιχεία

5.2. Ποιοτική ανάλυση στοιχείων

5.3. Ανάλυση λειτουργικών δεδομένων των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Συμπεράσματα και προτάσεις

6.1. Σύνοψη συμπερασμάτων

6.2. Προτάσεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο

Βιβλιογραφία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Γενικά στοιχεία

Η αποκέντρωση, μία από τις πιο σημαντικές θεσμικές εφευρέσεις, εφαρμόζεται από διάφορες χώρες και πολιτικά συστήματα με κύρια επιδίωξη την αποτελεσματικότερη οργάνωση και διοίκηση του δημόσιου τομέα. Παρόλο που για την αποκέντρωση υπάρχουν αναφορές και συζητήσεις εδώ και αρκετές δεκαετίες (π.χ Ενωμένα Έθνη 1962), μόνο τα τελευταία χρόνια άρχισε σε ευρεία κλίμακα η εφαρμογή της. Λόγοι οικονομικοί, πολιτικοί, κοινωνικοί και διοικητικοί ανάγκασαν πολλές κυβερνήσεις να στραφούν σε αυτήν τη μορφή διοίκησης, θεωρώντας ότι θα συμβάλει στη μείωση της γραφειοκρατίας και του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών, στην ορθολογικότερη κατανομή και διαχείριση των πόρων και στην ανάπτυξη της περιφέρειας. Όμως τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα είναι αντιφατικά καθώς η αποκέντρωση επέφερε όχι μόνο βελτιώσεις αλλά και προβλήματα όπως κατάχρηση εξουσίας, οριζόντια ανισότητα, ανομοιομορφία ή και αδυναμία επίλυσης των υποθέσεων.

Στην Ελλάδα η αποκέντρωση άρχισε να εφαρμόζεται ουσιαστικά από τη δεκαετία του 1990 παρόλο που το Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 101, παρ. 1) αναφέρει πως η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωμένο σύστημα. Η αποκέντρωση, η αυτοδιοίκηση, η απογραφειοκρατικοποίηση και η αποκρατικοποίηση (Μακρυδημήτρης 2003) είναι ίσως οι πιο χαρακτηριστικές έννοιες, που οδηγούν σε νέα κατανομή και διαίρεση των λειτουργιών μεταξύ κράτους, οικονομίας (αγοράς) και κοινωνίας (πολίτες), αλλά και εντός του ίδιου του κράτους μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών μονάδων. Σημαντική θέση σε αυτήν «τη νέα τάξη πραγμάτων» κατέχουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι με διευρυμένες πλέον αρμοδιότητες αναλαμβάνουν δράσεις σε τομείς ανάπτυξης όπως είναι το περιβάλλον, η πολιτική προστασία, η ποιότητα ζωής, η απασχόληση, η παιδεία, ο αθλητισμός, ο πολιτισμός, κοινωνική αλληλεγγύη και προστασία. Στον τελευταίο τομέα δράσης ανήκουν και οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί οι οποίοι μεταβιβάστηκαν (χωρική αποκέντρωση) στους Ο.Τ.Α. με το Ν.2218/1994 από το υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (τότε υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων).

Οι παιδικό και βρεφονηπιακό σταθμοί, ως ανοικτά συστήματα, αλληλεπιδρούν με το εξωτερικό περιβάλλον δεχόμενα τις επιδράσεις του και ταυτόχρονα επιδρώντας πάνω σ' αυτό. Κάθε αλλαγή (π.χ αποκέντρωση) έχει επίδραση και επίπτωση στη λειτουργία τους. Η παρούσα έρευνα αποβλέπει στη διερεύνηση του κατά πόσο η χωρική αποκέντρωση των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, όπως έχει ασκηθεί μέχρι σήμερα, έχει συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη λειτουργία τους.

2. Δομή εργασίας

Η εργασία αυτή αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος ασχολείται με τη θεωρητική διερεύνηση του θέματος και χωρίζεται σε δύο κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η προβληματική της έρευνας, δηλαδή γίνεται αναφορά στη διατύπωση του προβλήματος και στο σκοπό της μελέτης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται περιγραφή του θεωρητικού πλαισίου, με την παράθεση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης της αποκέντρωσης. Επίσης παρατίθεται ανασκόπηση των μελετών και των διεθνών ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί, σχετικά με την αποκέντρωση γενικά και τη σχολική αποκέντρωση, καθώς και με τις επιπτώσεις - θετικές και αρνητικές- στη λειτουργία των σχολικών μονάδων.

Στο δεύτερο μέρος και συγκεκριμένα στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα εμπειρικά αποτελέσματα της έρευνας ως προς τις επιπτώσεις της χωρικής αποκέντρωσης στην αποτελεσματικότερη λειτουργία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών. Από τη διερεύνηση των δεδομένων παρέχονται στοιχεία που αναφέρονται στις αλλαγές στη λειτουργία τους, καθώς και στα αποτελέσματα από τις συσχετίσεις και τους πίνακες διπλής εισόδου μεταξύ σημαντικών μεταβλητών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται η ερμηνεία των εμπειρικών αποτελεσμάτων, δηλαδή η λεπτομερειακή και σε βάθος εξέταση των εμπειρικών αποτελεσμάτων.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και διατυπώνονται προτάσεις για μια πιο πετυχημένη εφαρμογή της αποκέντρωσης, για να μπορέσουν οι παιδικό και βρεφονηπιακό σταθμοί να βελτιώσουν τις συνθήκες λειτουργίας τους.

Τέλος, στο παράρτημα παρατίθεται η βιβλιογραφία, καθώς και το ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε στις διευθύντριες των παιδικών και βρεφονηπιακών

σταθμών στους νομούς της περιφέρειας Θεσσαλίας και στους νομούς Φθιώτιδας και Φωκίδας της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

3. Ευχαριστίες

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερω τον επιβλέποντα της πτυχιακής μου εργασίας κ. Δ. Μοσχόπουλο, Επίκουρο Καθηγητή του Ιονίου Πανεπιστημίου, του οποίου η καθοδήγηση, ενθάρρυνση και οι συμβουλές του σε όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας και συγγραφή της εργασίας συνέβαλαν πολύ και θετικά στην επιτυχή ολοκλήρωσή της. Επιπροσθέτως, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον στατιστικό Δρα Αθανάσιο Καλλιώρα μέλος ΣΕΠ στο πρόγραμμα Διασφάλιση Ποιότητας (ΔΙΠ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, για τις υποδείξεις του στα θέματα στατιστικής.

Επίσης θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω σε όλους τους καθηγητές του ΜΠΣ του ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης» για τη συμβολή τους στην κατάρτισή μας στο τόσο σημαντικό ζήτημα της Οργάνωσης και Διοίκησης της Εκπαίδευσης, καθώς και για την πολύτιμη βοήθεια και συμπαράστασή τους καθ' όλη τη διάρκεια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

ΜΕΡΟΣ Α' : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια μια χαρακτηριστική τάση- τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο-όσον αφορά στην οργάνωση και διοίκηση του δημόσιου τομέα είναι η μείωση της παρουσίας του κράτους διαμέσου της αποκέντρωσης. Η αποκέντρωση, οποιασδήποτε μορφής και είδους, θεωρείται ότι μπορεί να συμβάλλει στη μείωση των προβλημάτων και στη βελτίωση των διαδικασιών της δημόσιας διοίκησης. Τα μέχρι στιγμής όμως αποτελέσματα είτε εμπειρικά, είτε ερευνητικά δεν επιβεβαιώνουν απόλυτα το θεωρητικό πλαίσιο. Στο κεφάλαιο αυτό διατυπώνεται το ερευνητικό πρόβλημα και ο σκοπός της εργασίας. Επίσης διατυπώνονται οι προϋποθέσεις, οι λόγοι αναγκαιότητας για την πραγματοποίηση αυτής της έρευνας καθώς και οι ερευνητικές υποθέσεις.

1. Τοποθέτηση του προβλήματος

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 σε πολλές χώρες άρχισε να καλλιεργείται η άποψη για μείωση του εύρους και όγκου του γραφειοκρατικού, σπάταλου, καταπιεστικού και αναποτελεσματικού κράτους. Επιδίωξη αυτής της κίνησης και προσπάθειας ήταν η αύξηση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της λειτουργίας του κράτους προκειμένου να καταστεί ευχερέστερη η εξυπηρέτηση των πολιτών και η βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας.

Κύριος λόγος για την εμφάνιση αυτής της τάσης ήταν η κρίση του κράτους πρόνοιας, καθώς και η γέννηση νέων κοινωνικών φαινομένων, τα οποία κατέδειξαν ότι οι συγκεντρωτικές μορφές διοίκησης δεν μπορούσαν να έχουν πλέον εφαρμογή και θετική επίδραση. Έτσι λοιπόν πολλά κράτη οδηγήθηκαν στην εξεύρεση και υιοθέτηση ενός άλλου προτύπου διοίκησης του δημόσιου τομέα που να στηρίζεται στον "εκ των κάτω" προγραμματισμό, την περιφερειακή ανάπτυξη και την αποκέντρωση.

Ως οφέλη της αποκέντρωσης θεωρήθηκαν η μείωση της αργής και δύσκαμπτης γραφειοκρατίας, η αρτιότερη οργάνωση, η αποδοτικότερη επίλυση των προβλημάτων και η καλύτερη οικονομική διαχείριση.

Παρά τα παραπάνω οφέλη, που διατυπώθηκαν σε θεωρητικό επίπεδο, τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις έρευνες δεν επιβεβαιώνουν απόλυτα τα πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης και μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις σημειώνονται αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά στην ποιότητα, στην ισότητα και στην

αποτελεσματικότητα ανάμεσα σε περιφέρειες, νομούς και δήμους. Ωστόσο θεωρείται ότι η συνέχιση των ερευνών κρίνεται αναγκαία και απαραίτητη προκειμένου να οδηγηθούμε στην εξεύρεση εκείνων των συνθηκών και παραγόντων που είναι απαραίτητοι και ικανοί για μια πετυχημένη εφαρμογή της αποκέντρωσης.

Στην Ελλάδα, παρόλο που με το άρθρο 101 του Συντάγματος του 1975 η Διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα, οι πρώτες προσπάθειες ξεκίνησαν το 1987 με το Π.Δ. 51/1987 βάσει του οποίου καθορίζονται οι περιφέρειες της χώρας. Οι ουσιαστικές όμως ενέργειες υπέρ της αποκέντρωσης σημειώνονται στη δεκαετία του 1990 με στόχο την διοικητική αποτελεσματικότητα και τον εκσυγχρονισμό. Λέξεις, όπως η αποκρατικοποίηση, η απογραφειοκρατικοποίηση, η αυτοδιοίκηση και η αποκέντρωση, τα λεγόμενα τέσσερα άλφα (4-Α), (Μακρυδημήτρης 2003), αναφέρονται συχνά διαγράφοντας τη γενική τάση που υπάρχει όσον αφορά την οργάνωση και διοίκηση του δημόσιου τομέα. Κύρια επιδίωξη είναι η αποσυμφόρηση της υδροκέφαλης κρατικής μηχανής με ταυτόχρονη μείωση του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών, η αποτελεσματικότερη και ταχύτερη αντιμετώπιση των υποθέσεων καθώς και η ευέλικτη και αποδοτικότερη διοίκηση. Σημαντική θέση σ' αυτήν την προσπάθεια κατέχουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, οι οποίοι ως κοινωνικοί, πολιτικοί, διοικητικοί και οικονομικοί θεσμοί έχουν βασική αποστολή τη διαχείριση και αντιμετώπιση των τοπικών υποθέσεων.

Ειδικότερα οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού, δηλαδή οι Δήμοι και οι Κοινότητες, με διευρυμένες πλέον αρμοδιότητες αναλαμβάνουν δράση σε τομείς ανάπτυξης όπως είναι το περιβάλλον, η πολιτική προστασία, η ποιότητα ζωής, η απασχόληση, η παιδεία, ο αθλητισμός, ο πολιτισμός, η κοινωνική αλληλεγγύη και προστασία. Στον τελευταίο τομέα δράσης ανήκουν και οι Παιδικόι Σταθμοί, οι οποίοι μεταβιβάστηκαν από το Υπουργείο Υγείας στους δήμους και τις κοινότητες. Πρέπει ν' αναφερθεί ότι οι Παιδικόι Σταθμοί θεσπίστηκαν με το νόμο 2851/1922 (ΦΕΚ Α' 114) και μέχρι το 1995 η Διεύθυνση Παιδικής Προστασίας είχε την ευθύνη για την ίδρυση, την εποπτεία και τον έλεγχό τους. Οι παραπάνω σταθμοί λειτουργούσαν ως Ν.Π.Δ.Δ. (καθ' ύλην ή λειτουργική αποκέντρωση) .

Το 1994 όμως, και συγκεκριμένα με τον νόμο 2218 οι Κρατικόι Παιδικόι Σταθμοί (ΚΠΣ) και οι Κρατικόι Βρεφονηπιακοί Σταθμοί (ΚΒΣ) μεταβιβάζονται στους Δήμους και τις Κοινότητες, στα πλαίσια της γενικότερης διοικητικής ανασυγκρότησης της χώρας μέσω της αποκέντρωσης. Η χωρική αποκέντρωση των πρώην ΚΠΣ και ΚΒΣ πήγαζε από την άποψη ότι οι ΟΤΑ Α' βαθμού μπορούσαν να αναλάβουν αποτελεσματικά τη

λειτουργία των παιδικών σταθμών, καθώς είναι σε θέση να γνωρίζουν καλύτερα τις τοπικές ανάγκες, ιδιαιτερότητες και προβλήματα.

Σήμερα δεκατρία χρόνια μετά τη δημοσίευση του Ν.2218/1994 θεωρούμε, όσον αφορά την χωρική αποκέντρωση των πρώην ΚΠΣ και ΚΒΣ, πως είναι μια καλή στιγμή να γίνει αξιολόγηση της κατάστασης, για να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα σχετικά με τις επιπτώσεις της αποκέντρωσης στη λειτουργία τους. Το ερώτημα που εύλογα γεννιέται είναι αν και κατά πόσο οι ΟΤΑ Α' βαθμού μπόρεσαν μέχρι στιγμής να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στην οργάνωση και διοίκηση των ΚΠΣ και ΚΒΣ. Η διερεύνηση αυτής της διάστασης αποτελεί την προβληματική της έρευνάς μας, η οποία με τη μέθοδο του ανώνυμου ερωτηματολογίου και με μια σειρά υποθέσεων έχει ως στόχο να διερευνήσει κατά πόσο η χωρική αποκέντρωση έχει συμβάλλει στη βελτίωση της λειτουργίας των πρώην ΚΠΣ και ΚΒΣ στη γεωγραφική περιφέρεια της Θεσσαλίας καθώς και σε δύο νομούς της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, Φθιώτιδας και Φωκίδας.

2. Σκοπός της εργασίας και ερευνητικές υποθέσεις

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα και στηριζόμενοι στη διεθνή βιβλιογραφία ότι η αποκέντρωση μπορεί να συμβάλλει στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη διοίκηση, η εργασία αυτή έχει ως στόχο να εξετάσει:

α) τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η αποκέντρωση στους πρώην κρατικούς παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς

β) τις απόψεις των διευθυντριών των παραπάνω προσχολικών μονάδων για τις συνέπειες της αποκέντρωσης

γ) τις προτάσεις τους για την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους.

Οι επιμέρους ερευνητικές υποθέσεις είναι οι εξής:

Υ1: Βελτίωση του ποσοστού επάρκειας του παιδαγωγικού και βοηθητικού προσωπικού.

Υ2: Στασιμότητα στον αριθμό των εγγεγραμμένων νηπίων.

Υ3: Αύξηση στις δαπάνες για αγορά παιδαγωγικού υλικού.

Υ4: Δημιουργία καινούργιων υπηρεσιών.

Υ5: Κατάργηση υπηρεσιών.

Υ6: Οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για το παιδαγωγικό προσωπικό.

Υ7: Αποτελεσματική συνεργασία (διαγώνια επικοινωνία) με τις υπηρεσίες του Δήμου .

Υ8: Αποτελεσματική συνεργασία με το Διοικητικό Συμβούλιο (κάθετη ή/και οριζόντια επικοινωνία).

Υ9: Επέμβαση γονέων.

3. Αναγκαιότητα της έρευνας

Η κριτική που ασκείται σήμερα τόσο σε πανελλαδικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο στις κεντρικές διοικήσεις των κρατών αναφορικά με την αναποτελεσματικότητά τους στη διοίκηση και διαχείριση των υποθέσεων από τη μια πλευρά, αλλά και η απαίτηση των πολιτών και των τοπικών κυβερνήσεων για μεγαλύτερη συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για θέματα που τους αφορούν από την άλλη, προβάλλουν επιτακτικά την ανάγκη για αναβάθμιση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα, καθώς και τη διερεύνηση των επιπτώσεων στη λειτουργία των οργανισμών εξαιτίας της εφαρμογής της αποκεντρωμένης διοίκησης. Στο εξωτερικό έρευνες για τη διερεύνηση του παραπάνω προβλήματος ξεκίνησαν κυρίως τη δεκαετία του 1980 με αλληλοσυγκρουόμενα αποτελέσματα (UNESCO 2005, Blaser J., 2003). Στην Ελλάδα έρευνες σχετικές με την αποκέντρωση είναι ελάχιστες και περιορίζονται στο χώρο των παρεχόμενων αποκεντρωμένων προνοιακών - ιατρικών υπηρεσιών, ενώ όσον αφορά τους παιδικούς σταθμούς δεν υπάρχει καμία. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό και χρήσιμο να μάθουμε τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η αποκέντρωση από τους δήμους ή τις κοινότητες, τις απόψεις των διευθυντριών για τις συνέπειες της αποκέντρωσης καθώς, και τις προτάσεις τους για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών. Οι διευθύντριες των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών αποτελούν τη σημαντικότερη ίσως πηγή άντλησης πληροφοριών για τον τρόπο λειτουργίας τους.

4. Προϋποθέσεις της έρευνας

Για την πραγματοποίηση της έρευνας ήταν απαραίτητη η ανταπόκριση των διευθυντριών των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, ώστε να απαντηθεί ικανοποιητικός αριθμός ερωτηματολογίων. Επιπροσθέτως, ήταν απαραίτητη η επιλογή των διευθυντριών που είχαν διορισθεί πριν τη χωρική αποκέντρωση των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, για να μπορεί να γίνει η ανάλογη σύγκριση και αξιολόγηση μεταξύ των δύο μοντέλων διοίκησης.

Συγχρόνως θα πρέπει ν' αναφέρουμε ότι η τεχνική του ερωτηματολογίου παρουσιάζει μειονεκτήματα. Η πιθανότητα χαμηλού ποσοστού ανταπόκρισης, ο κίνδυνος παρερμηνείας κάποιων ερωτήσεων του ερωτηματολογίου και η περίπτωση ασάφειας και αοριστίας των απαντήσεων στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου (Βάμβουκας, 1998, Javeau, 1996) είναι ίσως τα σημαντικότερα από αυτά. Παρόλα αυτά, για τη συγκεκριμένη έρευνα η μέθοδος του ερωτηματολογίου κρίθηκε καταλληλότερη, επειδή το ερωτηματολόγιο αποτελεί μια γρήγορη τεχνική που προσφέρει συγκεκριμένες απαντήσεις στα ερωτήματα του ερευνητή, ενώ η μεγάλη γεωγραφική έκταση που καλύπτει η έρευνα αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για εφαρμογή μιας άλλης τεχνικής.

Επιπροσθέτως, πρέπει να αναφέρουμε ότι δε θα υπάρχει ομάδα ελέγχου, αλλά σύγκριση της ίδιας ομάδας του δείγματος πριν και μετά την εφαρμογή της αποκέντρωσης.

5. Σύνοψη του προβλήματος

Η εργασία που ακολουθεί διερευνά τις επιπτώσεις της χωρικής αποκέντρωσης σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών. Ειδικότερα, αντικείμενο έρευνας είναι ο τρόπος εφαρμογής της αποκέντρωσης στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, καθώς και τη διερεύνηση των απόψεων των διευθυντριών για τις συνέπειές της στη λειτουργία τους.

Τέλος η έρευνα θα καλύψει τη γεωγραφική περιφέρεια της Θεσσαλίας, και τους νομούς της Φθιώτιδας και της Φωκίδας της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Περίληψη

Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο η αποκέντρωση μπορεί να επιφέρει τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις στην αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών. Στο κεφάλαιο αυτό αρχικά παρατίθεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση της σχολικής αποκέντρωσης. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά για την έννοια της αποκέντρωσης, για τους λόγους εμφάνισης, τις μορφές, τα είδη, τα υπέρ και κατά και τις προϋποθέσεις για τη σωστή εφαρμογή της. Ακολουθεί μια παρουσίαση της λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, καθώς και μια σύντομη ανασκόπηση της ιστορικής εξέλιξης των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών στην Ελλάδα.

2.1. Βιβλιογραφική ανασκόπηση της σχολικής αποκέντρωσης

Η αποκέντρωση είναι μία από τις πιο σημαντικές θεσμικές εφευρέσεις η οποία εφαρμόζεται από διάφορες χώρες, είτε σε ευρεία κλίμακα (γενική κρατική μεταρρύθμιση), είτε σε περιορισμένη κλίμακα (π.χ σε ένα συγκεκριμένο υπουργείο) με βασική επιδίωξη την αποτελεσματικότερη οργάνωση και διοίκηση. Οι παιδικοί σταθμοί, ή οι σχολικές μονάδες, όπως και κάθε τυπική οργάνωση θέτει συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους τους οποίους οφείλει να πραγματοποιήσει, αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα μέσα και πόρους που διαθέτει.

Η αποκέντρωση αποτελεί αντικείμενο έρευνας πολλών επιστημόνων, καθώς πολλές χώρες τα τελευταία χρόνια την εφαρμόζουν προκειμένου να βελτιώσουν την οικονομία του κράτους, την ποιότητα παροχής υπηρεσιών, αλλά και να κερδίσουν, σε ορισμένες περιπτώσεις την εμπιστοσύνη του λαού.

Επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας στη σχολική αποκέντρωση, παρατηρούμε ότι έχουν γραφθεί αρκετά άρθρα και εκπονηθεί σημαντικές μελέτες σχετικά με τις επιπτώσεις της εφαρμογής της αποκέντρωσης στις σχολικές μονάδες. Ειδικότερα από τη βιβλιογραφία που έχουμε στη διάθεσή μας, παραθέτουμε τα εξής στοιχεία:

Σύμφωνα με τους Galani, Gertler και Schrgodsky (2005), η αποκέντρωση των δευτεροβάθμιων σχολικών μονάδων στην Αργεντινή –κομμάτι μιας γενικής κρατικής μεταρρύθμισης- στις αρχές της δεκαετίας του 1990, επέφερε βελτίωση στο μέσο όρο

των επιδόσεων των μαθητών. Όμως τα αποτελέσματά της προέκυψαν ανομοιογενή, καθώς βελτιώσεις των επιδόσεων σημειώθηκαν μόνο στις πλούσιες περιοχές, ενώ αντίθετα παρατηρήθηκε μείωση στις φτωχές. Μάλιστα, τα καλύτερα αποτελέσματα παρατηρήθηκαν σε εκείνες τις πλούσιες περιοχές που είχαν ταυτόχρονα και καλή διοίκηση, ενώ τα χειρότερα αποτελέσματα παρατηρήθηκαν στις φτωχές περιοχές που είχαν συγχρόνως και κακή διοίκηση.

Επίσης, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους King, Orazem και Gunnarsson (2003), σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε διάφορες αναπτυσσόμενες χώρες, σχετικά με την επίπτωση της αυτονομίας του σχολείου και της συμμετοχής των γονέων ή της κοινότητας στη διοίκηση (εκφάνσεις της εκπαιδευτικής αποκέντρωσης), παρατηρήθηκε ότι:

- Η αυτονομία εφαρμόζεται καλύτερα και συχνότερα σε υψηλού κοινωνικού επιπέδου κοινότητες και μάλιστα από διευθυντές που έχουν δεχθεί περισσότερη εκπαίδευση σε θέματα διοίκησης,
- Η συμμετοχή των γονέων είναι θετική σε περιπτώσεις σχολικών δραστηριοτήτων, ενώ δημιουργούνται προβλήματα σε θέματα σχετικά με προγράμματα σπουδών,
- Περισσότερη εφαρμογή σχολικής αυτονομίας έχει ως συνέπεια καλύτερα σχολικά αποτελέσματα. Όμως τα ακριβή αίτια-παράμετροι παραμένουν ακόμα αβέβαια και
- Μεγαλύτερες διαφορές όσον αφορά τη μορφή και την έκταση της σχολικής αυτονομίας εντοπίζονται στο εσωτερικό των χωρών, παρά μεταξύ διαφόρων χωρών.

Επιπροσθέτως, ερευνητική εργασία της Ortiz (2006) σε σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, μεταξύ διαφόρων χωρών, σχετικά με τις επιπτώσεις που είχε η αποκέντρωση εξόδων και λήψης αποφάσεων, βρέθηκε ότι:

- μπορούν να βελτιωθούν σημαντικά δείκτες που έχουν σχέση με ολοκλήρωση, εγκατάλειψη σχολείου, επανάληψη τάξεων και με επιδόσεις στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης,
- το μέγεθος της τάξης και η αναλογία εκπαιδευτικού-μαθητή επηρεάζει τα ποσοστά εγγραφών και ολοκλήρωσης του σχολείου, και
- οι αποκεντρωμένες διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τόσο σε επίπεδο σχολείου, όσο και σε επίπεδο επαρχίας, νομού, περιφέρειας, συντελούν στη βελτίωση των σχολικών εκροών.

Ακόμα, μικρής κλίμακας έρευνα που έγινε από τους Fuller B. και Rivarola M. (1998). Σε σχολεία της Νικαράγουας εμφανίζουν α) τις τοπικές συνθήκες (πολιτικές, οικονομικές, οργανωτικές) ως αρνητικό παράγοντα για την πετυχημένη εφαρμογή της σχολικής αυτονομίας, β) την έλλειψη σωστής κατανόησης της μεταρρύθμισης τόσο από πλευράς εκπαιδευτικών (εκπαιδευτική διαδικασία), όσο και από πλευράς γονέων (π.χ δίδακτρα), ως υπονομευτικό παράγοντα της αποκέντρωσης και γ) την αδυναμία του σημερινού αποκεντρωτικού καθεστώτος διοίκησης να καλύψει τις διαφορές και ανισότητες που προϋπήρχαν σχετικά με το προσωπικό και τις αναλογίες εκπαιδευτικών-μαθητών.

Τέλος, έρευνα που διεξήχθη από τους Barankay J. και Lockwood B., (2007) στα καντόνια και στις επαρχίες της Σουηδίας σχετικά με τις επιπτώσεις της αποκέντρωσης εξόδων στην αποτελεσματικότητα και παραγωγικότητα, αποδείχθηκε ότι η αποκέντρωση έχει θετική επίδραση στην εκπαίδευση, καθώς καντόνια με υψηλά επίπεδα αποκέντρωσης εμφανίζουν μεγαλύτερη σχολική αυτονομία. Επίσης, από την αποκέντρωση τα αγόρια μαθητές ωφελούνται περισσότερο (περισσότερα αγόρια αποφοιτούν από τα Λύκεια), μειώνοντας έτσι τη διαφορά που υπάρχει συγκριτικά με τα κορίτσια μαθήτριες.

Θα πρέπει να αναφέρουμε, πως στη σημερινή διεθνή βιβλιογραφία υπερτερούν οι έρευνες που έχουν λάβει χώρα σε αναπτυσσόμενα κράτη. Η ύπαρξη μεγάλων και πολλαπλών προβλημάτων στον κοινωνικό ιστό αυτών των χωρών οδήγησε τις κεντρικές διοικήσεις τους να εφαρμόσουν αποκεντρωτικές πολιτικές σε ευρύτερη κλίμακα. Το γεγονός αυτό ευνοεί περισσότερο την πραγματοποίηση ερευνών στα συγκεκριμένα κράτη προκειμένου να διαπιστωθούν καλύτερα οι επιπτώσεις της αποκέντρωσης.

2.2. Θεωρητικό πλαίσιο αναφοράς: Αποκέντρωση

2.2.1. Αποκέντρωση (μορφές και είδη)

Τις τελευταίες δεκαετίες έχει παρατηρηθεί ότι διάφορες χώρες ενισχύουν διαδικασίες ή ακόμα και επιταχύνουν αλλαγές όσον αφορά τον τρόπο παροχής υπηρεσιών. Το αξιοσημείωτο είναι ότι αυτές οι αλλαγές λαμβάνουν χώρα σε κράτη με

διαφορετικό πολιτικό-διοικητικό τρόπο οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και μεγάλα ενιαία εθνικά κράτη όπως η Γαλλία, ή ομόσπονδα, όπως η Αυστραλία, ή ακόμα και κράτη που βασανίζονται από εσωτερικές συγκρούσεις, όπως η Αργεντινή.

Τα κράτη αυτά ακολουθούν μια κοινή πορεία διαμέσου της αποκέντρωσης, που συνιστά μία από τις πιο σημαντικές θεσμικές εφευρέσεις για αύξηση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Ταυτόχρονα εμφανίζει τις μεγαλύτερες δυσκολίες όσον αφορά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση. Η αποκέντρωση δεν αναιρεί την ενότητα της κρατικής εξουσίας, αντίθετα την οργανώνει με τρόπο πιο ορθολογικό και αποτελεσματικό. Συγχρόνως πρόκειται για μια έννοια στην οποία δίνεται διαφορετικό περιεχόμενο με αποτέλεσμα να επικρατούν σύγχυση και αντιφάσεις, όσον αφορά τον ορισμό της και τις εκφάνσεις της τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Σε διεθνές επίπεδο αποκέντρωση είναι η μεταβίβαση, εκχώρηση κάποιας μορφής εξουσίας από τα υψηλότερα στα κατώτερα επίπεδα διακυβέρνησης, που μπορεί να έχει διαφορετικές μορφές ανάλογα με το επίπεδο (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό, τη λειτουργικότητα) και το βαθμό εξουσίας που μεταβιβάζεται (Jordan Naidoo, 2003). Έτσι λοιπόν στην ξένη βιβλιογραφία (Fiske 1996, McGinn & Welse 1999, Bray 2003, Rondinelli αναφορά στη Parry 1997) συναντάμε τις εξής μορφές αποκέντρωσης, ανάλογα με τον τύπο της αρμοδιότητας που μεταβιβάζεται:

- α) την διοικητική
- β) την οικονομική
- γ) την πολιτική

Επιπροσθέτως ανάλογα με το βαθμό εξουσίας που μεταβιβάζεται έχουμε

- α) την αποσυγκέντρωση
- β) την εξουσιοδότηση
- γ) την κατά τόπο αυτοδιοίκηση
- δ) την ιδιωτικοποίηση

Σύμφωνα με τον Ο.Η.Ε.(Φαναριώτης,1999) "αποκέντρωση είναι η μεταβίβαση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων από το κέντρο προς την περιφέρεια, είτε διά της μεταβιβάσεως αυτών σε μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης ή λοιπούς τοπικούς οργανισμούς ειδικής αρμοδιότητας (devolution), είτε διά της αποσυγκεντρώσεως, δηλαδή της παροχής εξουσιοδοτήσεως προς τα περιφερειακά κρατικά όργανα για λήψη αποφάσεων επί θεμάτων τοπικής σημασίας". Ο συγκεκριμένος ορισμός βασίζεται στο κριτήριο του τόπου και όχι του οργάνου, και παρόλο που έχει μειονεκτήματα από

θεωρητικής πλευράς, εν τούτοις είναι ο πιο ορθός από πρακτικής άποψης, καθώς εκείνο που ενδιαφέρει τους πολίτες είναι να εξυπηρετούνται στον τόπο τους και όχι από ποιο όργανο εξυπηρετούνται.

Στην Ελλάδα η αποκέντρωση καθορίζεται βάσει αυστηρότερων κριτηρίων. Έτσι λοιπόν για να υπάρξει αποκέντρωση θα πρέπει να υπάρχουν:

α) περιφερειακά κρατικά όργανα και

β) να έχουν ανατεθεί σ' αυτά αποφασιστικές αρμοδιότητες (Χλέπας, 1994). Όταν λέμε αποφασιστικές αρμοδιότητες εννοούμε «την έκδοση διοικητικών πράξεων για τη ρύθμιση υποθέσεων της περιφέρειας, δηλαδή θεμάτων που αφορούν ένα "υποσύνολο" του λαού που συνδέεται με τη συγκεκριμένη χωρική ενότητα.» (Φιλίππου, 1994).

Επιπλέον, στην Ελλάδα επικρατεί μία σύγχυση, αναφορικά με την ορολογία, καθώς και διαφωνία για το αν η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι έκφανση της αποκέντρωσης. Έτσι λοιπόν η Μπεσίλα- Βίκα (2004) θεωρεί ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί έκφανση του συστήματος της αποσυγκέντρωσης. Ο Φλογαίτης (1981) αναφέρει ότι η αποκέντρωση και η Αυτοδιοίκηση αποτελούν δύο διαφορετικά οργανωτικά σχήματα. Ο Τάτσος (αναφορά στον Φιλίππου, 1994) θεωρεί ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση υπάγεται στη γενικότερη έννοια της αποσυγκέντρωσης. Ο Σπηλιωτόπουλος (1999) αναφέρει ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί έκφανση της Αυτοδιοίκησης, η οποία αποτελεί ξεχωριστό διοικητικό μοντέλο. Αντίθετα ο Σγουρίτσας (αναφορά στον Φιλίππου, 1994) θεωρεί την Αυτοδιοίκηση και την αποσυγκέντρωση βασικές αρχές του αποκεντρωτικού συστήματος, ενώ ο Παρούτσας (αναφορά Φιλίππου, 1994) σημειώνει ότι το άρθρο 101 του Συντάγματος καθιερώνει την αποκέντρωση με την ευρεία έννοια του όρου, δηλαδή τόσο τη διοικητική αποκέντρωση, όσο και την τοπική αυτοδιοίκηση. Ο Δένδιας (αναφορά στον Φαναριώτη 1999) κατατάσσει την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην αποκέντρωση με την ευρεία έννοια.

Στη συγκεκριμένη έρευνα, εμείς θα υιοθετήσουμε την άποψη ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί μορφή αποκέντρωσης, καθώς οι μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης διαθέτουν την αποφασιστική αρμοδιότητα για τοπικές υποθέσεις, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν μέρος του ενιαίου συστήματος της κρατικής διοίκησης το οποίο αναπτύσσεται τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (Φαναριώτης, 1999).

Συνολικά αν θέλουμε να συνοψίζουμε τις μορφές της αποκέντρωσης που εμφανίζονται τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο ανάλογα με το όργανο που ασκεί την αρμοδιότητα και το βαθμό ευθύνης που συνδέει το όργανο με την κεντρική διοίκηση έχουμε :

την διοικητική αποκέντρωση : κατά την οποία μεταβιβάζονται- βάσει νόμου- αποφασιστικές αρμοδιότητες από τις κεντρικές υπηρεσίες σε περιφερειακά διοικητικά όργανα. Στην διοικητική αποκέντρωση ανήκουν: α) η αποσυγκέντρωση, η οποία περιλαμβάνει την αποσυμφόρηση των κεντρικών υπηρεσιών και τη διασπορά τους στην περιφέρεια, χωρίς όμως τη συνοδεία του ανάλογου πλαισίου αρμοδιοτήτων και β) η εξουσιοδότηση, κατά την οποία παραχωρούνται αρμοδιότητες από μία ανώτερη αρχή π.χ. ο προϊστάμενος προς μία κατώτερη π.χ. υφιστάμενο, με την ουσιαστική και βασική διαφορά ότι η τελική ευθύνη παραμένει στον εξουσιοδοτούντα και όχι στον εξουσιοδοτούμενο.

την πολιτική αποκέντρωση, κατά την οποία παρέχεται μεγαλύτερη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων σε πολίτες ή ομάδες πολιτών. Έτσι πολιτική αποκέντρωση έχουμε κυρίως όταν υπάρχουν διαδικασίες εκλογών και όχι τοποθετήσεις απόμων κατευθείαν από την κεντρική κυβέρνηση. Εδώ ανήκει: α) η κατά τόπου αυτοδιοίκηση, που είναι η διαδικασία μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε περιφερειακά κρατικά όργανα με κριτήρια χωρικά και β) η καθ' ύλη ή λειτουργική αυτοδιοίκηση, στην οποία η διαδικασία μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων γίνεται με κριτήρια λειτουργικά. Και στις δύο περιπτώσεις η διοίκηση ανατίθεται σε συλλογικά όργανα.

την οικονομική αποκέντρωση ,η οποία διακρίνεται: α) στην αποκέντρωση εσόδων, κατά την οποία δίνεται μεγαλύτερη ελευθερία στις υπηρεσίες να επιβάλλουν φόρους, και να χρησιμοποιούν αυτά τα έσοδα για τις ανάγκες των υπηρεσιών τους, και β) στην αποκέντρωση εξόδων, κατά την οποία δίνεται η δυνατότητα σε μια υπηρεσία να αποφασίζει αυτή για τον τρόπο διαχείρισης των χρημάτων και όχι η κεντρική διοίκηση.

την ιδιωτικοποίηση: στην οποία δίνονται αρμοδιότητες για παροχή υπηρεσιών, που παρέχονταν πριν από το κράτος, σε ιδιωτικούς οργανισμούς, (θρησκευτικούς, εθελοντικούς ή μη κερδοσκοπικούς), ή σε εμπορικές εταιρίες.

.Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η αποκέντρωση μπορεί να εφαρμοστεί έχοντας διάφορες μορφές. Για το λόγο αυτό, είναι σχεδόν αδύνατο να βρεθούν δύο τουλάχιστον χώρες που να εφαρμόζουν την ίδια μορφή αποκέντρωσης, αφενός εξαιτίας των διαφορετικών μορφών της αποκέντρωσης, αφετέρου εξαιτίας των διαφορετικών ιστορικών, πολιτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, γεωγραφικών, τεχνολογικών, οικονομικών κλπ ιδιαιτεροτήτων τους, καθώς και του βαθμού ιεράρχησής τους σε κάθε χώρα.

2.2.2. Από το κέντρο στην περιφέρεια και από την κωπηλασία στην πλοήγηση.

Η σχέση μεταξύ κέντρου και περιφέρειας ξεκινά από τους νεότερους χρόνους τότε που το νεοτερικό κράτος προσπάθησε να διεισδύσει στην προνεοτερική περιφέρεια και συνάντησε την αντίστασή της. Στη συνέχεια όμως η περιφερειακή ιδιαιτερότητα αφομοιώθηκε από το κέντρο (συγκέντρωση) για να καταλήξουμε στις τελευταίες δεκαετίες, όπου σημειώνονται φαινόμενα ανάδυσης, ανάδειξης και ενίσχυσης της περιφέρειας (αποκέντρωση).

Το κύριο χαρακτηριστικό του συγκεντρωτικού μοντέλου διοίκησης είναι ότι η κεντρική διοίκηση – εξουσία διαθέτει την αποφασιστική αρμοδιότητα για κάθε είδος υποθέσεων και θεμάτων είτε αφορούν το κέντρο, είτε την περιφέρεια (Σαϊτής 2002). Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την επίτευξη μιας ενιαίας δράσης, ενός ομοιόμορφου και συνεχούς ελέγχου της περιφέρειας από ένα ισχυρό σε δύναμη κράτος (Φαναριώτης 1999).

Σιγά – σιγά όμως με τη διεύρυνση της έκτασης των κρατών και την αριθμητική αύξηση και διασπορά του πληθυσμού τους αποδείχθηκε ότι οι συγκεντρωτικές μορφές διοίκησης δεν απέδιδαν πλέον. Το στατικό και σταθερό πλαίσιο μέσα στο οποίο λάμβαναν χώρα οι σχέσεις κράτους – πολιτών παρουσίαζε πολλές αδυναμίες και μειονεκτήματα. Για το λόγο αυτό οι χώρες οδηγήθηκαν στην αποκέντρωση. Αυτός είναι ο αρχικός, αλλά όχι και ο μοναδικός λόγος εμφάνισης της αποκέντρωσης. Ένα σύνολο αλληλοεξαρτώμενων αξιακών, κοινωνικών, οικονομικών, και πολιτικών αλλαγών (ιστορικό συγκείμενο) συνέβαλαν επίσης σ' αυτήν την αλλαγή.

Αρχικά, θα πρέπει να αναφερθεί ότι έχει σημειωθεί μια γενική κρίση σε πολιτικό επίπεδο, καθώς το κόμμα και συνεκδοχικά η μαζική δημοκρατία φαίνεται πως δεν αποδίδουν και δεν συγκινούν πια το λαό-ψηφοφόρο. Η κατάσταση αυτή έχει οδηγήσει στο σχηματισμό ενός καινούργιου μορφώματος, εκείνου της μικρής και άμεσης δημοκρατίας, της τοπικής κοινωνίας και κυβέρνησης, δίνοντας έμφαση στις πρωτογενείς σχέσεις και δεσμούς και έχοντας ως κύρια αναφορά τις καθημερινές ανάγκες του ατόμου – πολίτη. (Μακρυδημήτρης 2003).

Επιπροσθέτως, τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια σημαντική αλλαγή σε επίπεδο αξιών. Είναι η εποχή της ανάδειξης του ατομικού, του ξεχωριστού, της ετερότητας και της διαφορετικότητας σε παράγοντα συγκρότησης νέων μορφών συλλογικοτήτων. Το άτομο επιθυμεί πλέον να συμμετέχει περισσότερο στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που έχουν σχέση με το ίδιο και τα συμφέροντά του, και η

αποκέντρωση είναι εκείνη η μορφή διοίκησης που ικανοποιεί περισσότερο την επιθυμία του αυτή. (Μακρυδημήτρης 2003).

Σχετική με τα παραπάνω είναι και η αποτυχημένη προσπάθεια του συγκεντρωτισμού για περιορισμό της ανισότητας. Παρόλο που ο συγκεντρωτισμός είχε ως ένα βαθμό ευνοϊκά αποτελέσματα-στην περίπτωση της Ελλάδας επιτεύχθηκε η εθνική ενοποίηση – εντούτοις οι ανισότητες και οι αντιφάσεις στην ανάπτυξη που εξακολουθούσαν όχι μόνο να υπάρχουν αλλά και να διευρύνονται μεταξύ κέντρου και περιφέρειας είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ρηγμάτων, προβλημάτων και απορρίψεων σχετικά με την επίτευξη ισόρροπης ανάπτυξης διά μέσου του συγκεντρωτισμού (Μακρυδημήτρης 2003).

Επιπλέον, ένας άλλος λόγος εφαρμογής της αποκέντρωσης είναι η ιδεολογική και λειτουργική κρίση του κράτους πρόνοιας, (ως κράτος πρόνοιας αναφέρουμε την αναγνώριση και ανάληψη από το κράτος της ευθύνης κάλυψης κοινωνικών αναγκών διά μέσου μιας σειράς μέτρων, τακτικών και πολιτικών στους τομείς κυρίως υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής ασφάλισης, απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατοικίας), η οποία κατέδειξε ότι το "κρατιστικό" κράτος πρόνοιας δεν κατάφερε να διαχειριστεί αποτελεσματικά τα κοινωνικά προβλήματα και να οδηγήσει την κοινωνία στην ισότητα και ευημερία (Στασινοπούλου 2003, Ε.Κ.ΚΕ. 2002). Αποτέλεσμα αυτής της δυσάρεστης κατάστασης και υπό την επίδραση των αρχών του New Public Management (Μπεσίλα-Βίκα 2005, Nickson 2001) ήταν η απομάκρυνση από το πρότυπο του αμιγώς κρατικού υπολειμματικού μοντέλου με την αναδιοργάνωση, αναδιάρθρωση και αναδόμηση του κράτους πρόνοιας. Απόρροια αυτής της διαδικασίας είναι ο προνοιακός πλουραλισμός ο οποίος στηρίζεται στη συνεργασία κρατικών, ιδιωτικών και εθελοντικών φορέων για την κάλυψη των αναγκών. Ενεργό και ουσιαστικό ρόλο στην καινούργια μορφή του κράτους πρόνοιας διαδραματίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Συναφής με την παραπάνω αιτία, είναι και η προσπάθεια αρκετών κρατών να βελτιώσουν, διαμέσου των εκπαιδευτικών διαδικασιών και με τη συνδρομή της αποκέντρωσης το επίπεδο της κοινωνικής ευημερίας. Οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο –κυρίως της ποιότητας- συμβάλλει μακροπρόθεσμα στην καλύτερη παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, στην βελτίωση της παραγωγικότητας και στην γενικότερη ανάπτυξη τόσο του οικονομικού, όσο και του κοινωνικού ιστού της χώρας. Θέματα με τα οποία ασχολήθηκε η εκπαιδευτική αποκέντρωση ήταν κυρίως η υψηλή οριζόντια (χωρική) και κάθετη (κοινωνική) ανισότητα, η χαμηλή αποτελεσματικότητα, η χαμηλή αποδοτικότητα και η άνιση κατανομή των πόρων (Nickson 2001).

Η παγκοσμιοποίηση φυσικά δεν θα μπορούσε να λείπει από τους παράγοντες-αίτια για την εμφάνιση της αποκέντρωσης. Το παγκόσμιο χωριό με την εκμηδένιση των αποστάσεων και την ενοποίηση των αγορών αποδυνάμωσαν τις δυνάμεις και τις επιρροές των κεντρικών διοικήσεων, όσον αφορά τον έλεγχο της περιφέρειας, καθώς οι δύσκαμπτες και αργοκίνητες κρατικές μηχανές με ελλείμματα σε επίπεδο διαρθρωτικό, λειτουργικό και σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, αδυνατούν πλέον να ακολουθήσουν και να προσαρμοστούν στις ταχύτατες αλλαγές των καιρών μας. Η αποκέντρωση, και σ'αυτήν την περίπτωση, θεωρείται ότι αποτελεί την ιδανική απάντηση στα προβλήματα που επέφερε η παγκοσμιοποίηση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί έναν επιπλέον λόγο ανάπτυξης της περιφέρειας και της αποκέντρωσης ειδικά για τις ευρωπαϊκές χώρες. Με βασικό στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της η Ε.Ε προκειμένου να επιτευχθεί η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση οδηγεί τα κράτη στην αναζήτηση καινούργιων τακτικών προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της. Μια από αυτές είναι η προώθηση ενός αποκεντρωμένου μοντέλου πολιτικής με παράλληλη ενίσχυση της περιφέρειας και της τοπικής ιδιαιτερότητας.

Ακόμα, οι διαδικασίες της αποκέντρωσης συνδέονται πολλές φορές με τις διαδικασίες αποκατάστασης της δημοκρατίας σε κράτη κυρίως της Νότιας Αμερικής και Αφρικής, ενώ θα πρέπει να αναφέρουμε και την περίπτωση των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που μετά την κατάρρευση του κρατικού σοσιαλισμού εφαρμόζουν και αυτές σε πολλές περιπτώσεις την αποκέντρωση προκειμένου να κερδίσουν την εμπιστοσύνη του λαού τους.

Έτσι λοιπόν, η αλλαγή του μοντέλου διοίκησης (από τη συγκέντρωση στην αποκέντρωση) επιφέρει αλλαγή και στη θέση του κράτους, που από παραγωγός αγαθών (κωπηλάτης) γίνεται πλέον εγγυητής τους (πλοηγός). Έργο της κεντρικής διοίκησης εκτός από τη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών, δηλαδή της γενικής πολιτικής, θα είναι πλέον η επίβλεψη, ο συντονισμός και ο έλεγχος για την καλύτερη δυνατή παροχή των δημόσιων αγαθών που θα παρέχονται και από άλλους φορείς, στα πλαίσια που θέτει η κείμενη νομοθεσία. Το κράτος από εκφραστής του συλλογικού γίνεται ενορχηστρωτής, ρυθμιστής, μεσολαβητής διαφόρων μορφών δράσεων, ένας εκ των οποίων είναι και η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

2.2.3. Αποκέντρωση: καλή ή κακή και πώς;

Σήμερα στην εποχή του εκσυγχρονισμού των οργανώσεων και των υπηρεσιών, γίνεται συχνά λόγος για έννοιες, όπως αποδοτικότητα, παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα, ως δείκτες ελέγχου και αξιολόγησης της κατάστασης και της πορείας των οργανισμών.

Αρωγός στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης θεωρείται ότι αποτελεί η αποκέντρωση. Η εφαρμογή ενός αποκεντρωμένου μοντέλου διοίκησης και οργάνωσης με τη μεταβίβαση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων σε περιφερειακά όργανα μπορεί να επιφέρει πολλές θετικές αλλαγές. Έτσι λοιπόν σύμφωνα με τον Μπουραντά (2002) και τον Φαναριώτη (1999) με την αποκέντρωση:

- Αυξάνεται ο διαθέσιμος χρόνος των ανώτατων στελεχών και παρέχεται σ' αυτούς η δυνατότητα να ασχοληθούν με σημαντικότερα θέματα και προβλήματα που έχουν σχέση με τον οργανισμό και τον ηγετικό τους ρόλο.
- Ευνοείται η ανάπτυξη πρωτοβουλιών, η δυνατότητα πειραματικής δοκιμής νέων μεθόδων και η εφαρμογή καινοτομιών.
- Ευνοεί τη γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη επίλυση προβλημάτων ώστε να μειώνεται το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών χάρη στην ευελιξία που αποκτά η οργάνωση, γεγονός που της δίνει τη δυνατότητα να προσαρμόζεται και να ανταποκρίνεται ταχύτερα στις απαιτήσεις και στις αλλαγές του περιβάλλοντος.
- Προωθεί την ανάπτυξη της περιφέρειας με την ορθολογικότερη κατανομή και διαχείριση των πόρων.
- Αναπτύσσεται το αίσθημα ευθύνης και ικανοποίησης των εργαζομένων, καθώς η συμμετοχή στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων και η ενασχόλησή τους με διάφορα θέματα τους επιτρέπει να αναπτύξουν τις γνώσεις τους και μέσω αυτού να αυξήσουν την απόδοσή τους.
- Ευνοείται η ανάπτυξη όλων των μορφών επικοινωνίας και δημιουργείται η ανάγκη για μη ιεραρχικές μεθόδους διοίκησης (συντονισμός, συλλογική διοίκηση).

Ειδικότερα, και σύμφωνα με τους N. Mc Ginn και T. Welsh (1999) η αποκέντρωση της εκπαίδευσης μπορεί να συμβάλλει:

- Στην αύξηση των εισροών (αριθμός παιδιών) και των εκροών (π.χ ποσοστό παιδιών που τελειώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση), όπως επίσης στη βελτίωση της ποιότητας των εισροών (π.χ προσόντα για πρόσληψη εκπαιδευτικού προσωπικού)

- Στην αύξηση της ποικιλίας των προσφερόμενων επιλογών στους μαθητές, καθώς και των καινοτομικών προγραμμάτων σε σχέση με τις τοπικές ανάγκες, ιδιαιτερότητες και ενδιαφέροντα, αλλά και στη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών και επιμόρφωσης που αφορούν τα προσόντα των εργαζομένων
- Στην αποτελεσματικότερη κατανομή και χρήση των πόρων και στη μείωση των ανισοτήτων σχετικά με την ποιότητα της εκπαίδευσης
- Στην αύξηση των πληροφοριών αναφορικά με θέματα, προβλήματα και καινοτομίες
Από την **πλευρά της κυβέρνησης** η αποκέντρωση θεωρείται ότι μπορεί να μειώσει την γραφειοκρατία και τη διαφθορά σε εθνικό επίπεδο αυξάνοντας ταυτόχρονα τη νομιμοποίηση και τη φερεγγυότητα της κυβέρνησης. Επιπροσθέτως, η αποκέντρωση δίνει την ευκαιρία στη κεντρική διοίκηση να ασχοληθεί με άλλα σοβαρότερα θέματα, αλλά και να την ανακουφίσει από μεγάλα οικονομικά βάρη.

Τέλος από την **πλευρά της τοπικής κυβέρνησης** η αποκέντρωση μπορεί να συμβάλλει στην αύξηση των διαθέσιμων πόρων προς αυτή από την πλευρά της κεντρικής διοίκησης, όπως επίσης στην αύξηση της ικανότητας και της υπευθυνότητας της τοπικής κυβέρνησης απέναντι στις τοπικές ανάγκες και απαιτήσεις. Επιπλέον, μια άλλη θετική επίπτωση της αποκέντρωσης για την τοπική κυβέρνηση είναι ο επιμερισμός της πολιτικής δύναμης και εξουσίας με την αποδυνάμωση του κέντρου και την ενδυνάμωση της περιφέρειας.

Διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι μπορούν να υπάρξουν θετικές επιπτώσεις τόσο σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο, όσο και σε λειτουργικό. Από την άλλη πλευρά όμως, υποστηρίζεται ότι η αποκέντρωση μπορεί να επιφέρει περισσότερα προβλήματα και δυσκολίες παρά βελτιώσεις.

Αναφέρεται λοιπόν ότι η αποκέντρωση μπορεί να οδηγήσει :

- Σε κατάχρηση εξουσίας και σε ανάπτυξη πελατειακών σχέσεων εξαιτίας τοπικών ή προσωπικών πιέσεων.
- Σε αδυναμία επίλυσης θεμάτων και προβλημάτων καθώς πολλές υπηρεσίες στερούνται των καταλλήλων πόρων (ανθρωπίνων και οικονομικών), γεγονός που έχει επιπτώσεις στην ποιότητα παροχής υπηρεσιών.
- Σε αύξηση ανισοτήτων μεταξύ πλούσιων και φτωχών περιοχών, ειδικά όταν η αποκέντρωση εφαρμόζεται αποκλειστικά για οικονομικούς λόγους.

- Σε κίνδυνο για ανομοιομορφία επίλυσης διοικητικών υποθέσεων και σε ανάπτυξη νέων μορφών γραφειοκρατίας, και σε μη αποτελεσματική κατανομή και χρήση των διαθέσιμων πόρων.

Τις παραπάνω δύο αντίρροπες τοποθετήσεις έρχονται να επιβεβαιώσουν διάφορες έρευνες. Ωστόσο παρά τα αντικρουόμενα αποτελέσματα στις πολιτικές τακτικές της αποκέντρωσης δεν έχει σημειωθεί απόρριψη της θεωρίας. Αντίθετα έχει τονιστεί ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εντοπισμό εκείνων των συνθηκών που είναι απαραίτητες για την επιτυχή εφαρμογή της αποκέντρωσης.

Η αποκέντρωση είναι μια μεταρρύθμιση κυρίως πολιτική καθώς κύριος σκοπός της είναι η αλλαγή του πολιτικού status quo καθώς μεταφέρει αρμοδιότητες από το ένα επίπεδο της κυβέρνησης σε άλλο (Fiske 1996). Επιπροσθέτως ο Fiske (1996) θεωρεί πως το ευνοϊκό πολιτικό περιβάλλον, η πολιτική σταθερότητα, ως ένα βαθμό, καθώς και η ευθυγράμμιση των πολιτικών στόχων της μαζί με τους άλλους είναι απαραίτητα για την επιτυχή εφαρμογή της αποκέντρωσης. Αναλύοντας τα στάδια και τις ενέργειες μιας πετυχημένης αποκέντρωσης αναφέρει ο Fiske ότι αρχικά, θα πρέπει να ορίζονται οι εμπλεκόμενες ομάδες, οι φορείς, καθώς και τα συμφέροντά τους. Το γεγονός αυτό θα καθορίσει το εύρος, την έκταση της επιρροής και της επίδρασης της αποκέντρωσης. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα των παραπάνω ομάδων και να υπάρχει σεβασμός των ρόλων τους. Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητη η οργάνωση μιας δημόσιας συζήτησης προκειμένου να επιτευχθεί η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κατανόηση και ευρύτερη συναίνεση. Ακόμα, είναι αναγκαίο να διευκρινίζονται και να αποσαφηνίζονται οι σκοποί, οι στόχοι και οι επιδιώξεις που θα πρέπει να επιτευχθούν μέσω της αποκέντρωσης, όπως επίσης και να αναλύονται τα πιθανά προβλήματα και να προτείνονται οι ανάλογες λύσεις. Θετική επίδραση έχουν η κατάλληλη προετοιμασία, η επιμόρφωση και εκπαίδευση των εμπλεκόμενων μερών γεγονός που θα τους βοηθήσει ν' ανταποκριθούν καλύτερα στις απαιτήσεις και τις ευθύνες που απορρέουν από τους καινούργιους ρόλους και καθήκοντα. Τέλος θα πρέπει να υπάρχει πρόνοια για την ανάπτυξη ενός συστήματος ελέγχου καθώς η αποκέντρωση δεν είναι ένα στατική κατάσταση, αλλά μια *δυναμική διαδικασία* η οποία χρειάζεται ανατροφοδότηση για να εντοπίζονται προβλήματα και να εφαρμόζονται τροποποιήσεις και βελτιώσεις.

Επίσης, ανάλογες δράσεις προτείνονται και από τον Naidoo Jordan (2003) αναφορικά με την εκπαιδευτική αποκέντρωση σημειώνοντας ότι θα πρέπει να υπάρχει :

- ◆ επικοινωνία και κατανόηση των μεταρρυθμίσεων

- ◆ σταδιακή εφαρμογή και συστηματική προσέγγιση
- ◆ ύπαρξη πλαισίου παρακολούθησης/αξιολόγησης
- ◆ άμεση σύνδεση μεταξύ εκπαιδευτικής ποιότητας και μεταρρύθμισης
- ◆ σαφής καθορισμός του ρόλου της κοινότητας και του τοπικού επιπέδου
- ◆ διαφάνεια αποφάσεων και διανομής πόρων καθώς και άμεση πρόσβαση σε δεδομένα και πληροφορίες

Ανακεφαλαιωτικά, θα πρέπει να τονίσουμε ότι η αποκέντρωση μπορεί να δημιουργήσει το κατάλληλο περιβάλλον, αλλά δεν μπορεί μόνη της, ως μια στρατηγική οργάνωσης, να πετύχει θετικά αποτελέσματα δίχως την παρουσία και άλλων παραγόντων. Θα πρέπει δηλαδή, να ιδωθεί ως μια απαραίτητη, αλλά όχι αρκετή και ικανή συνθήκη προόδου και αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης.

2.2.4. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα (κατά τόπον Αυτοδιοίκηση)

Προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα το ρόλο και τη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά σε αυτή και μια σύγκριση με την περιφερειακή διοίκηση .

Έτσι λοιπόν, η λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατοχυρώνεται με το άρθρο 102 του ισχύοντος Συντάγματος (1975/1986/2001). Υπάρχουν δύο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στον Α' βαθμό ανήκουν οι δήμοι και οι κοινότητες, ενώ στον Β', αν και δεν αναφέρεται ρητά , θεωρείται ότι ανήκει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναγνωρίζεται ως κοινωνικός, πολιτικός, διοικητικός και οικονομικός θεσμός. Αναλυτικότερα ως κοινωνικός θεσμός η Τ.Α. αποτελεί ξεχωριστή χωρική μονάδα με τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (ήθη, έθιμα, παραδόσεις, σύνθεση και απασχόληση πληθυσμού, χωρικές και περιβαλλοντικές συνθήκες). Ως πολιτικός θεσμός η Τ.Α. συνιστά μονάδα εφαρμογής συγκεκριμένου πολιτικού συστήματος, ως εργαλείο εκπροσώπησης και κυριαρχίας του τοπικού λαού. Ως διοικητικός θεσμός η Τ.Α. διαθέτει δική της διοικητική οργάνωση, πόρους, αρμοδιότητες με κύρια αποστολή τη διαχείριση και αντιμετώπιση των τοπικών υποθέσεων με στόχο “την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της

ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας”(Δ.Κ.Κ.-Ν.3463/2006). Τέλος, ως οικονομικός θεσμός, η Τ.Α. μπορεί να αναλάβει δραστηριότητες οικονομικού, επιχειρηματικού – επενδυτικού επιπέδου.

Σύμφωνα με τον Α. Ράϊκο (αναφορά στον Φιλίππου, 1994) υπάρχουν πέντε στοιχεία που χαρακτηρίζουν την Τ.Α. Συγκεκριμένα οι Ο.Τ.Α :

- α) αναγνωρίζονται ως εδαφικά νομικά πρόσωπα,
- β) υπάρχει άμεση εκλογή των οργάνων της από το λαό,
- γ) διαθέτουν αυτοτέλεια (οργανική, προσωπική, δημοσιονομική, διοικητική),
- δ) υφίστανται κρατική / διοικητική εποπτεία (έλεγχος νομιμότητας) και
- ε) έχουν την ευθύνη για τη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων.

Αν θέλαμε να κάνουμε μια σύγκριση και διάκριση ανάμεσα στην Τ.Α και την περιφερειακή διοίκηση, καθώς είναι οι μοναδικές μορφές αποκέντρωσης που υφίστανται στην Ελλάδα θα διαπιστώναμε ότι :

- α) τα όργανα διοίκησης της Τ.Α. εκλέγονται άμεσα από το λαό, ενώ τα αντίστοιχα της διοικητικής αποκέντρωσης τοποθετούνται από την κεντρική διοίκηση
- β) τα όργανα της διοικητικής αποκέντρωσης υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο, ενώ οι τοπικοί οργανισμοί υπόκεινται μόνο σε διοικητική εποπτεία
- γ) οι αποφάσεις των οργάνων της διοικητικής αποκέντρωσης είναι μόνο οριστικές, ενώ εκείνες της Τ.Α. είναι οριστικές και αμετάκλητες, λόγω της αυτοτέλειά τους.

Το κράτος απέναντι στην αποστολή και το έργο της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελευθερία δράσης της.

2.2.5. Παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί: άλλοτε και σήμερα.

Αρχικά οι πρώτοι παιδικοί σταθμοί ιδρύθηκαν με το νόμο 2851/1922 (ΦΕΚ Α' 114), με την ονομασία εθνικοί παιδικοί σταθμοί (Ε.Π.Σ). Αργότερα με αναγκαστικό νόμο του 1935 (ΦΕΚ Α' 527) προβλέπονταν η ίδρυση σταθμών σε πόλεις και περιοχές που θεωρούνταν βιομηχανικά κέντρα. Στη συνέχεια το 1942 (ΦΕΚ Α' 115) ιδρύονται τα εθνικά αγροτικά νηπιοτροφεία (Ε.Α.Ν.) προκειμένου να περιθάλψουν και να διαπαιδαγωγήσουν τα νήπια οι μητέρες των οποίων απασχολούνταν στις αγροτικές εργασίες, ενώ το 1973 με το Β.Δ. 324 τα εθνικά αγροτικά νηπιοτροφεία μετατρέπονται σε εθνικούς αγροτικούς παιδικούς σταθμούς (Ε.Α.Π.Σ.). Τέλος με το Ν.1431 το 1984 οι εθνικοί παιδικοί σταθμοί και οι αγροτικοί παιδικοί σταθμοί μετατρέπονται σε κρατικούς

παιδικούς σταθμούς (Κ.Π.Σ.) και ιδρύονται και κρατικοί βρεφονηπιακοί σταθμοί (Κ.Β.Σ.).

Με τον ίδιο νόμο καθορίζεται η αναλογία ανάμεσα στο δυναμικό των παιδιών και του παιδαγωγικού προσωπικού που είναι μία νηπιαγωγός ανά 25 παιδιά και 2 βρεφοκόμοι ανά 10 βρέφη-νήπια. Επιπλέον μειώθηκε το ωράριο του παιδαγωγικού προσωπικού σε 6 ώρες ημερησίως .Το 1988 θεσπίζεται και καθιερώνεται κανονισμός λειτουργίας κοινός για όλους τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί λειτουργούσαν ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ,ήταν δηλαδή αποκεντρωμένες υπηρεσίες του τότε Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων .Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι ως υπηρεσίες οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί είχαν δημοσιονομική και διοικητική αυτοτέλεια. Διέθεταν δικό τους προϋπολογισμό, δικές τους αποκλειστικές επιχορηγήσεις για την λειτουργία τους , ενώ συγχρόνως διοικούνταν από συλλογικά διοικητικά όργανα (τριμελή διοικητικά συμβούλια). Πρόεδρος του Δ.Σ έπρεπε υποχρεωτικά να είναι υπάλληλος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, ενώ το υπόλοιπο συμβούλιο αποτελούνταν από έναν εκπρόσωπο γονέων και από έναν αιρετό εκπρόσωπο της τοπικής κυβέρνησης (Π.Δ. 545/1989)

Το παιδαγωγικό προσωπικό ανήκε οργανικά στο υπουργείο. Αυτό σημαίνει ότι ο διορισμός, η απόδοση μισθού και η κινητικότητα τους ως υπάλληλοι πραγματοποιούνταν κατευθείαν από το υπουργείο. Αντίθετα το βοηθητικό προσωπικό ανήκε οργανικά στο Ν.Π. Επιπλέον δεν καταβάλλονταν τροφεία στους πρώην κρατικούς παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, με εξαίρεση τα βρεφικά τμήματα.

Ακόμα θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το 1988 η Διεύθυνση Παιδικής Προστασίας υιοθετεί το <<Σχέδιο Νέου Αναλυτικού Προγράμματος για το νηπιαγωγείο>>[αριθ. Πρωτ. 6093/28-11-1988] που εκπονήθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο .Για την εφαρμογή του στους παιδικούς σταθμούς δεν πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικά σεμινάρια στο παιδαγωγικό προσωπικό καθώς δεν υπήρξε ποτέ πρόνοια από τη πλευρά του σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

Το 1994 και συγκεκριμένα με το Ν 2218 αποφασίστηκε να μεταβιβαστούν (χωρική αποκέντρωση) στους Δήμους ή τις Κοινότητες. Σταδιακά Δήμοι ή Κοινότητες άρχισαν να πραγματοποιούν εκείνες τις ενέργειες προκειμένου να γίνει σ' αυτούς η μετάβαση των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών

Μαζί με τη μεταβίβαση των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών μετατάχθηκε αυτοδίκαια και το παιδαγωγικό προσωπικό κάθε κατηγορίας, ως δημοτικοί ή κοινοτικοί

υπάλληλοι, χωρίς να μεταβάλλεται το ασφαλιστικό του καθεστώ. Το υπηρεσιακό του όμως καθεστώς διέπεται πλέον από τις διατάξεις του Α' και Β' μέρους του Ν.1188/1981.

Η διοίκηση των παραπάνω Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών με τη νέα ρύθμιση ανατέθηκε και πάλι σε διοικητικά συμβούλια, που αποτελούνται από πέντε έως δεκαπέντε μέλη, τα οποία μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι και δημότες ή κάτοικοι που είναι χρήστες των υπηρεσιών του νομικού προσώπου ή που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις, ανάλογα με το σκοπό του νομικού προσώπου, καθώς και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων του νομικού προσώπου, εφόσον αυτό απασχολεί περισσότερους από δέκα [10] εργαζομένους. Στο διοικητικό συμβούλιο ορίζονται και μέλη της μειοψηφίας του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ανάλογα με τον συνολικό αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Ο κάθε παιδικός και βρεφονηπιακός σταθμός έχει επίσης δικό του Κανονισμό Λειτουργίας ο οποίος βασίζεται σε πρότυπο Κανονισμό Λειτουργίας (ΦΕΚ 497/Β' 22-4-2002).

2.2.6. Η διοίκηση των παιδικών σταθμών υπό το πρίσμα της συστημικής θεώρησης.

Μια από τις πιο σημαντικές θεωρίες της διοίκησης είναι η συστημική θεώρηση ή η θεωρία των κοινωνικών συστημάτων. Σύμφωνα με αυτή ο όρος σύστημα αναφέρεται σε ένα σύνολο στοιχείων ή μερών τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις αλληλεπίδρασης και συνεργάζονται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου σκοπού ή στόχου. Έτσι λοιπόν ένας παιδικός ή βρεφονηπιακός σταθμός συνιστά ένα σύστημα το οποίο αποτελείται από υποσυστήματα, δηλαδή το προσωπικό (βοηθητικό, διοικητικό, παιδαγωγικό), τα παιδιά (νήπια ή / και βρέφη), τα κτίρια κ.λ.π. Σκοπός της λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη και αγωγή των παιδιών (σωματική, νοητική, συναισθηματική, κοινωνική) μέσα σε ένα περιβάλλον που θα τους παρέχεται ταυτόχρονα διατροφή και φροντίδα (Πρότυπος κανονισμός λειτουργίας ΦΕΚ 497/Β' 22-4-2002).

Σύμφωνα με τη συστημική θεώρηση, αν όλα τα υποσυστήματα λειτουργούν καλά τότε όλος ο οργανισμός λειτουργεί καλά. Αν, όμως, ένα από τα υποσυστήματα δε

λειτουργεί σωστά, επηρεάζεται η απόδοση ολόκληρου του συστήματος, δηλαδή του παιδικού ή βρεφονηπιακού σταθμού. Η επίτευξη του σκοπού λειτουργίας – και των επιμέρους στόχων που τίθενται κάθε φορά – και επομένως και του συστήματος, εξαρτώνται από τη συνεργασία των διαφόρων υποσυστημάτων του.

Επιπροσθέτως, οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, όπως και κάθε κοινωνική οργάνωση, είναι ένα ανοικτό σύστημα, διότι υπάρχει και λειτουργεί μέσα σε ένα ευρύτερο περιβάλλον το οποίο επηρεάζει και επηρεάζεται από αυτό. (Σαΐτης,2005). Κατά την επικοινωνία του με το εξωτερικό περιβάλλον δέχεται από αυτό εισροές (παιδιά, προσωπικό, οικονομικοί πόροι, τεχνολογία, εξοπλισμός). Κατόπιν μετατρέπει, μετασχηματίζει τις εισροές στο εσωτερικό περιβάλλον, εκτελώντας τη λειτουργία της επεξεργασίας και στη συνέχεια με τη λειτουργία της εκροής αποδίδει το προϊόν αυτής της επεξεργασίας στο εξωτερικό περιβάλλον. Συγχρόνως το εξωτερικό περιβάλλον, η κοινωνία δηλαδή, μπορεί να διακριθεί στο:

α) ειδικό (τοπική κοινωνία), στο οποίο ανήκουν οι γονείς, ο Δήμος, οι κάτοικοι με τα δικά τους χαρακτηριστικά, ανάγκες, ιδιαιτερότητες, προβλήματα, κουλτούρα και στο,

β) γενικό, στο οποίο ανήκουν οι ευρύτερες περιβαλλοντικές, πολιτικές, πολιτιστικές, οικονομικές δυνάμεις της χώρας η επιρροή των οποίων είναι έμμεση.

Επομένως οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί μπορούν να εξετασθούν και ως κοινωνικό σύστημα.

Επίσης, ξεχωριστή θέση στην οργάνωση κατέχει και η διοίκηση η οποία ως κοινωνικό φαινόμενο εμφανίζεται εδώ και χιλιάδες χρόνια, όταν δύο ή περισσότεροι άνθρωποι μέσω μιας συνειδητής και συστηματικής προσπάθειας στοχεύουν στην επίτευξη κάποιου συγκεκριμένου σκοπού ή στην υλοποίηση συγκεκριμένου έργου (Σαΐτης 2002). Σύμφωνα με τον Montana και Charnon (1993, αναφορά στον Σαΐτη, 2005) διοίκηση είναι "ο τρόπος εργασίας με άλλους και μέσω άλλων για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών του οργανισμού αλλά και των μελών του".

Όσον αφορά τη διοίκηση των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών αυτή θα μπορούσε να ορισθεί ως ένα σύστημα δράσης που συνίσταται στην ορθολογική χρήση των διαθέσιμων πόρων – ανθρωπίνων και υλικών – για την επίτευξη πρωτίστως του σκοπού λειτουργίας τους και δευτερευόντως των επιμέρους στόχων που τίθενται κάθε φορά.".

Σύμφωνα με τον Parsons (αναφορά στον Σαΐτη, 2002) μπορούν να αναγνωρισθούν τρία επίπεδα διοίκησης, τα οποία είναι :

- Οι τεχνικές λειτουργίες οι οποίες περιλαμβάνουν τις πραγματικές διαδικασίες λειτουργίας
- Η διεύθυνση η οποία μεριμνά για τις εσωτερικές υποθέσεις του σταθμού ενώ ταυτόχρονα είναι ο ενδιάμεσος κρίκος ανάμεσα στον παιδικό σταθμό και την κοινωνία
- Το κοινωνικό σύστημα το οποίο καθορίζει τις συνθήκες ώστε να μπορεί ο παιδικός σταθμός να πετύχει τους στόχους του και να γίνει αποδεκτό.

Ταυτόχρονα τα παραπάνω τρία σύνολα σκοπών λειτουργούν δυναμικά σε τρία επίπεδα – συστήματα, που είναι το :

- Προσωπικό, δηλαδή ο παιδικός είναι σύστημα με σκοπούς και ιδεώδη
- Διαπροσωπικό, δηλαδή ο παιδικός περιέχει και άλλα συστήματα με σκοπούς, όπως το παιδαγωγικό προσωπικό του οποίου οι προσδοκίες πρέπει να πραγματοποιηθούν
- Κοινωνικό, δηλαδή αποτελούν μέρη ευρύτερων συστημάτων (υπερσυστημάτων), των οποίων τα ενδιαφέροντα πρέπει να γίνουν σεβαστά.

Ακόμα, θα πρέπει να γίνει αναφορά σε μια βασική παράμετρο σχετικά με την οργάνωση, διοίκηση, λειτουργία και έλεγχο κάθε συστήματος, που είναι η εξουσία. Σύμφωνα με τον Παπακωνσταντίνου (1994) δεν υπάρχει κοινωνία χωρίς εξουσία η οποία από άποψη αρμοδιοτήτων διακρίνεται σε *κεντρική* (ταυτίζεται με την πολιτική – κρατική εξουσία) και σε *κέντρα εξουσίας* που βρίσκονται στις δομές - στοιχεία του κάθε συστήματος. Η μετατόπιση, μεταβίβαση, παραχώρηση αρμοδιοτήτων από την κεντρική εξουσία στα κέντρα εξουσίας των διαφόρων συστημάτων εξαρτάται τόσο από τις πραγματικές και ιδιαίτερες σχέσεις μεταξύ τους, όσο και από την μορφή της οργανωτικής δομής του συστήματος που επιλέγει κάθε φορά η κεντρική εξουσία. Κάθε αλλαγή στη δομή, στο είδος και στον τρόπο άσκησης της εξουσίας είναι φυσικό να προκαλεί αλλαγές και στα υπόλοιπα μέρη του κάθε συστήματος.

Ανάγοντας τα παραπάνω στοιχεία σε επίπεδο παιδικών σταθμών θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η *αποκέντρωση* των παιδικών σταθμών από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επέφερε αλλαγές στη μορφή διοίκησής τους και κατά συνέπεια, αλλαγές και στα υπόλοιπα μέρη του συστήματος.

ΜΕΡΟΣ Β': ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

1. Περίληψη

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται η διαδικασία και τα μέσα συλλογής των δεδομένων καθώς και οι στατιστικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη έρευνα. Τέλος, παρατίθεται η παρουσίαση και η ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων.

2. Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η όλη οργάνωση, ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της παρούσας έρευνας παραπέμπουν σε μία ερευνητική προσέγγιση, η οποία στη μεθοδολογία έρευνας των κοινωνικών επιστημών είναι γνωστή με τον όρο « επισκόπηση » και αποτελεί μία από τις τεχνικές της ποσοτικής έρευνας (Cohen & Manion, 1994). Τα δεδομένα της έρευνας προέκυψαν από συλλογή στοιχείων με τη μέθοδο του γραπτού ερωτηματολογίου, το οποίο συμπληρώθηκε ανώνυμα από τις διευθύντριες των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών της περιφέρειας Θεσσαλίας και των νομών Φθιώτιδας και Φωκίδας της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Η επιλογή χορήγησης του ερωτηματολογίου θεωρήθηκε ότι θα είναι περισσότερο αποτελεσματική για την καταγραφή των απόψεων και των στάσεων σε σχέση με άλλους τρόπους συλλογής στοιχείων. Συγκεκριμένα η μεγάλη γεωγραφική έκταση που καλύπτει η συγκεκριμένη έρευνα αποτέλεσε τον πιο αποτρεπτικό παράγοντα για τη χρησιμοποίηση κάποιας άλλης μεθόδου συλλογής στοιχείων. Επιπροσθέτως οι συνεντεύξεις είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες, συχνά δεν δίνουν συγκεκριμένες απαντήσεις σε ερωτήματα, και η αποκωδικοποίησή τους παρουσιάζει ασάφειες. Αντίθετα, με τα ερωτηματολόγια δεν χρειάζονται ειδικοί ερευνητές για τη συλλογή στοιχείων, δεν επηρεάζονται οι απαντήσεις από τη σχέση του συνεντευκτή με τον ερωτώμενο και επί πλέον εξασφαλίζεται η ανωνυμία του απαντητή, στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό.

Το ερωτηματολόγιο ήταν δομημένο με ερωτήσεις ως επί το πλείστον κλειστού τύπου με περιορισμένο αριθμό ανοικτών ερωτήσεων, που αφορούσαν περιπτώσεις που αναμέναμε προτάσεις ή παρατηρήσεις των διευθυντριών. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία (Βάμβουκας, 1998) οι κλειστές ερωτήσεις:

- Είναι σύντομες και κατανοητές δίνοντας τη δυνατότητα να αποκωδικοποιηθούν ευκολότερα,
- Προσφέρονται για στατιστική ανάλυση και ανίχνευση,
- Μπορούν να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα απόψεων ,
- Μπορούν να λειτουργήσουν ως ερωτήσεις «φίλτρα»

Υπάρχουν, βέβαια, και μειονεκτήματα με τη χρήση των κλειστών ερωτήσεων, καθώς οι ερωτώμενοι περιορίζονται σε συγκεκριμένες απαντήσεις με αποτέλεσμα να χάνεται ένα ποσοστό πληροφοριών χρήσιμων για την έρευνα.

Η επίδοση των ερωτηματολογίων στις διευθύντριες έγινε επί το πλείστον ταχυδρομικώς είτε άμεσα στις υπηρεσίες, είτε έμμεσα δια μέσου των διοικητικών υπηρεσιών των δήμων. Προηγουμένως η ερευνήτρια ήρθε σε προσωπική τηλεφωνική επικοινωνία με όλες τις διευθύντριες, στις οποίες απηύθυνε θερμή παράκληση για συμπλήρωση και επιστροφή του ερωτηματολογίου, αφού πρώτα τις ενημέρωσε αναλυτικά για το σκοπό της έρευνας.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου απαιτούσε περίπου 25 λεπτά της ώρας. Το ερωτηματολόγιο λόγω της διαμόρφωσής του καταλάμβανε 5 σελίδες, γεγονός που λειτούργησε ενισχυτικά στην όλη διαδικασία. Ιδιαίτερες δυσκολίες όπως: απροθυμία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου λόγω έλλειψης χρόνου και υπερβολικού φόρτου εργασίας, ή δυσπιστία και προκατάληψη απέναντι στην ερευνήτρια και το θέμα της έρευνας, δεν διαπιστώθηκαν εκτός ελαχίστων και μεμονωμένων περιπτώσεων, γεγονός που αποδεικνύεται και από το υψηλό επίπεδο ανταπόκρισης. Το χρονικό διάστημα που συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια ήταν ο Μάιος 2007- Ιούνιος 2007.

Λάβαμε συνολικά 51 ερωτηματολόγια, τα οποία ήταν επαρκώς συμπληρωμένα και μπορέσαμε να τα χρησιμοποιήσουμε για περαιτέρω στατιστική επεξεργασία.

3. Το δείγμα

Επειδή κατά τη διάρκεια μιας έρευνας λειτουργούν οι παράγοντες δαπάνες, χρόνος και δυνατότητα πρόσβασης, δεν είναι πάντοτε δυνατό και πρακτικό να έχει κανείς μετρήσεις από όλο τον πληθυσμό. Επομένως, οι ερευνητές προσπαθούν να συλλέξουν πληροφορίες από μια μικρότερη ομάδα ή από ένα υποσύνολο του πληθυσμού αναφοράς, κατά τρόπο, ώστε τα δεδομένα που αποκομίζουν να είναι αντιπροσωπευτικά του συνολικού μελετώμενου πληθυσμού.

Η εγκυρότητα οποιασδήποτε εμπειρικής έρευνας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στο δείγμα που έχει πραγματοποιηθεί η έρευνα. Όταν το δείγμα είναι ομοιογενές και αντιπροσωπευτικό, είμαστε σε μεγάλο βαθμό σίγουροι ότι τα αποτελέσματά μας είναι αξιόπιστα. Με τον όρο « αντιπροσωπευτικότητα » του δείγματος εννοούμε το βαθμό στον οποίο τα υποκείμενα του δείγματος αντικατοπτρίζουν τα άτομα του πληθυσμού, αποτελώντας μικρογραφία του σε ό,τι αφορά τα χαρακτηριστικά τους.

Ένας από τους σοβαρούς προβληματισμούς κάθε ερευνητή, κατά τη δειγματοληπτική διαδικασία, είναι ο προσδιορισμός του μεγέθους του δείγματος, έτσι ώστε να μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού αναφοράς. Είναι γεγονός ότι στη συντριπτική πλειοψηφία των ερευνών το σωστό μέγεθος του δείγματος εξαρτάται από το στόχο της μελέτης και τη φύση του υπό διερεύνηση πληθυσμού.

Στη συγκεκριμένη έρευνα ο πληθυσμός αναφοράς ήταν οι διευθύντριες των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών της περιφέρειας Θεσσαλίας και των νομών Φθιώτιδας και Φωκίδας της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, οι οποίες είχαν διορισθεί πριν από τη χωρική αποκέντρωση για να γίνει εφικτή η σύγκριση των δύο καταστάσεων (πριν και μετά την αποκέντρωση). Η συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή επιλέχθηκε γιατί θεωρούμε ότι είναι αντιπροσωπευτική και, επειδή, οι συνθήκες πρόσβασης της περιοχής ήταν πιο ευνοϊκές λόγω τόπου κατοικίας και εργασίας της ερευνήτριας. Το ποσοστό ανταπόκρισης στη διακίνηση των ερωτηματολογίων κυμάνθηκε σε υψηλά επίπεδα και ανήλθε σε ποσοστό 79,6% επί του συνόλου των διευθυντών, αφού επεστράφησαν 51 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια, που αποτέλεσαν επαρκές δείγμα για περαιτέρω στατιστική ανάλυση, δεδομένου ότι ο συνολικός αριθμός των σχολικών μονάδων είναι εξήντα τέσσερα.

4. Μέσα συλλογής δεδομένων

Όπως προαναφέρθηκε, η συλλογή των δεδομένων έγινε με την τεχνική του ανώνυμου ερωτηματολογίου, το οποίο σχεδιάστηκε αποκλειστικά για το σκοπό αυτό και μοιράστηκε από την ερευνήτρια. Η εχεμύθεια και η ανωνυμία των ερωτώμενων εξασφάλισε τη μέγιστη δυνατή αλλά και ειλικρινή ανταπόκριση.

Τα στάδια από τα οποία πέρασε η διαμόρφωση και η τελική σύνθεση του ερωτηματολογίου ήταν τα εξής:

α) Εξέταση της σχετικής βιβλιογραφίας για την αποκέντρωση και τη σχολική αποκέντρωση,

- β) Μελέτη σχετικών εμπειρικών ερευνών. Πρόθεση της μελέτης ήταν η μορφοποίηση πλαισίου μέσα στο οποίο διαμορφώσαμε μια πρώτη άποψη για μια σειρά ερωτήσεων
- γ) Διερευνητικές συζητήσεις με διευθύντριες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να συντάξουμε ένα αρχικό ερωτηματολόγιο με μεγάλο αριθμό ερωτήσεων.
- δ) Πιλοτική εφαρμογή του αρχικού ερωτηματολογίου (έλεγχος αξιοπιστίας) σε δείγμα διευθυντριών

Τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής έρευνας μας οδήγησαν στη βελτίωση της διατύπωσης ασαφών ερωτημάτων και στην απαλοιφή αρκετών αλληλοεπικαλυπτόμενων ερωτήσεων. Έτσι διαμορφώσαμε και συντάξαμε το τελικό ερωτηματολόγιο, το οποίο περιελάμβανε 39 ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου. Στην αρχή του ερωτηματολογίου υπήρχε ενημερωτικό σημείωμα, το οποίο εξηγούσε τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιήθηκε η έρευνα.

5. Στατιστικές τεχνικές

Οι ερευνητικές μεταβλητές, ανάλογα με την κλίμακα μέτρησής τους, δηλαδή το εύρος των τιμών που λαμβάνουν, ταξινομήθηκαν στις βασικές κατηγορίες των ονομαστικών και ποσοτικών μεταβλητών.

Σε περιγραφικό επίπεδο, η οργάνωση παρουσίασης των στατιστικών στοιχείων περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο πίνακες απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων για την ομάδα των ονομαστικών μεταβλητών, ενώ στην περίπτωση των ποσοτικών μεταβλητών, για να σχηματιστεί μια συνοπτική εικόνα, παρέχονται αριθμητικά περιγραφικά μέτρα.

Σε επίπεδο επαγωγικής στατιστικής, προκειμένου να ελεγχθεί η ύπαρξη συνάφειας σε δύο μεταβλητές εφαρμόστηκε το στατιστικό κριτήριο χ^2 . Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος SPSS (15).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη

Μετά από τη γενική θεώρηση του ρόλου και τη συμβολή της αποκέντρωσης στην ανάπτυξη της περιφέρειας, τις προϋποθέσεις αλλά και τις ενστάσεις αναφορικά με την αποτελεσματικότητά της επιχειρούμε στη συνέχεια μια λεπτομερέστερη μελέτη των δεδομένων της έρευνας. Στο κεφάλαιο που ακολουθεί δίνονται τα αποτελέσματα από τη διερεύνηση των στοιχείων της εμπειρικής έρευνας και παρατίθεται η ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων.

1. Ανάλυση δημογραφικών δεδομένων

Οι διευθύντριες των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών οι οποίες συμμετείχαν στην έρευνα και συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, ανήκουν στους τέσσερις νομούς της περιφέρειας Θεσσαλίας και στους νομούς Φθιώτιδας και Φωκίδας της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΝΟΜΟΣ ΝΠ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΚΑΡΔΙΤΣΑ	7	13,7	13,7	13,7
ΛΑΡΙΣΑ	9	17,6	17,6	31,4
ΜΑΓΝΗΣΙΑ	5	9,8	9,8	41,2
ΤΡΙΚΑΛΑ	12	23,5	23,5	64,7
ΦΘΙΩΤΙΔΑ	12	23,5	23,5	88,2
ΦΩΚΙΔΑ	6	11,8	11,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι από τις 51 διευθύντριες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο οι νομοί των Τρικάλων και της Φθιώτιδας με ποσοστό 23,5% ο καθένας καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό. Ακολουθούν ο νομός Λάρισας με 17,6%, ο νομός της Καρδίτσας με 13,7%, ο νομός Φωκίδας με 11,8% και τέλος ο νομός Μαγνησίας με 9,8%.

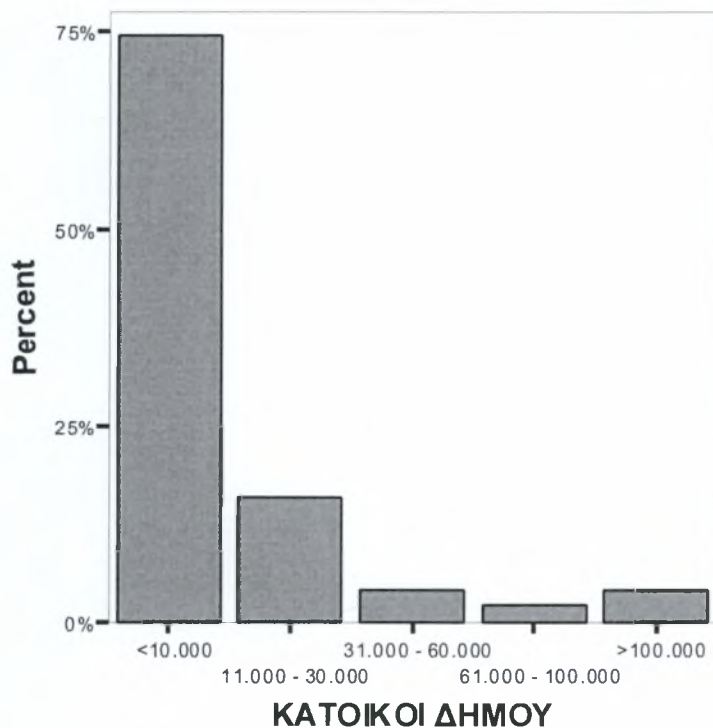
ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid <10.000	38	74,5	74,5	74,5
11.000 - 30.000	8	15,7	15,7	90,2
31.000 - 60.000	2	3,9	3,9	94,1
61.000 - 100.000	1	2,0	2,0	96,1
>100.000	2	3,9	3,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Η συντριπτική πλειοψηφία 74,5% των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών ανήκουν σε Δήμους με κατοίκους κάτω των 10.000 . Ακολουθεί ένα ποσοστό 15,7% που ανήκει σε Δήμους από 11.000 – 30.000 και τέλος ένα ποσοστό 9,8% ανήκει στους Δήμους με κατοίκους πάνω από 31.000.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΧΡΟΝΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	<10	4	7,8	7,8	7,8
	11-20	18	35,3	35,3	43,1
	21-30	23	45,1	45,1	88,2
	>30	6	11,8	11,8	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι το 45,1% των διευθυντριών έχει συνολικά χρόνια υπηρεσίας 21 έως 30. Ένα ποσοστό 35,3% έχει συνολικά χρόνια υπηρεσίας 11 έως 20, ενώ κάτω των 10 ετών και πάνω των 30 ετών αθροιστικά καλύπτουν ένα ποσοστό ύψους 19,6%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-3	3	5,9	5,9	5,9
	4-6	3	5,9	5,9	11,8
	7-9	7	13,7	13,7	25,5
	>10	38	74,5	74,5	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Η συντριπτική πλειοψηφία δηλαδή το 74,5% ασκεί διευθυντικά καθήκοντα πάνω από 10 χρόνια. Ενώ το 25,5% ασκεί διευθυντικά καθήκοντα λιγότερο από 10 χρόνια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΤΕΙ	37	72,5	72,5	72,5
	ΑΕΙ	14	27,5	27,5	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΑΛΛΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ-Α

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΛΛΟ ΠΤΥΧΙΟ	4	7,8	66,7	66,7
	ΣΕΛΕΤΕ	2	3,9	33,3	100,0
	Total	6	11,8	100,0	
Missing	System	45	88,2		
Total		51	100,0		

Από τους προηγούμενους πίνακες (5 και 6) προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία 72,5% διαθέτει πτυχίο ΤΕΙ ενώ ένα ποσοστό 27,5% διαθέτει πτυχίο ΑΕΙ. Από τις διευθύντριες μόνο ένα ποσοστό 11,8% διαθέτει άλλο πτυχίο ή πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας ΣΕΛΕΤΕ.

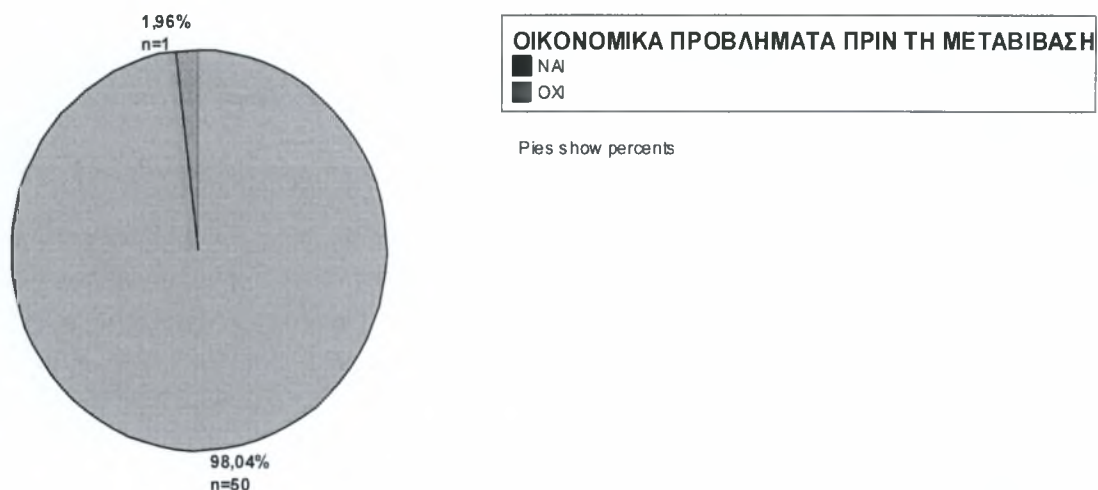
ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΠΡΙΝ ΤΟ 2000	22	43,1	43,1	43,1
	2001 ΚΑΙ ΜΕΤΑ	29	56,9	56,9	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το 56,9% των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών μεταβιβάστηκε στους Δήμους μετά το 2001 ενώ το 43,1 πριν το 2000.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Από το παραπάνω διάγραμμα προκύπτει ότι σχεδόν όλοι οι παιδικόι σταθμοί δηλαδή το 98%, δεν αντιμετώπιζαν οικονομικά προβλήματα πριν τη μεταβίβασή τους στον Δήμο ενώ ένας μόνο παιδικός (2%) είχε οικονομικά προβλήματα πριν τη μεταβίβασή του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	32	62,7	62,7	62,7
	OXI	19	37,3	37,3	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	33	64,7	64,7	64,7
	OXI	18	35,3	35,3	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Από τους προηγούμενους πίνακες (8 και 9) προκύπτει ότι από τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς ένα ποσοστό 62,7% όσον αφορά το παιδαγωγικό προσωπικό και ένα ποσοστό 64,7% όσον αφορά το βοηθητικό προσωπικό διαθέτε επαρκεία παιδαγωγικού και βοηθητικού προσωπικού (δηλαδή η πλειοψηφία) ενώ ένα 37,3% (παιδαγωγικό προσωπικό) και 35,3% (βοηθητικό προσωπικό) δεν διαθέτε επαρκεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	25	49,0	49,0	49,0
	ΟΧΙ	26	51,0	51,0	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	29	56,9	56,9	56,9
	ΟΧΙ	22	43,1	43,1	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Από τους παραπάνω πίνακες (10 και 11) διαπιστώνουμε ότι μόλις το 49% των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών μετά τη μεταβίβασή τους διαθέτει επαρκεία σε παιδαγωγικό προσωπικό ενώ το αντίστοιχο σε βοηθητικό φτάνει το 56,9%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ	27	52,9	73,0	73,0
	Δ.Σ	5	9,8	13,5	86,5
	Ο.Ε.Υ	3	5,9	8,1	94,6
	ΧΡΟΝΟΒΟΡΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	2	3,9	5,4	100,0
	Total	37	72,5	100,0	
Missing	System	14	27,5		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 12α

ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ-Β

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	3	5,9	25,0	25,0
	Δ.Σ	2	3,9	16,7	41,7
	ΧΡΟΝΟΒΟΡΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	7	13,7	58,3	100,0
	Total	12	23,5	100,0	
Missing	System	39	76,5		
Total		51	100,0		

Από τους πίνακες 12 και 12α διαπιστώνουμε ότι στην ερώτηση για τους λόγους μη επάρκειας του προσωπικού, ως πρώτη επιλογή αναφέρονται οι οικονομικοί λόγοι, ενώ ως δεύτερη επιλογή η χρονοβόρα διαδικασία πρόσληψης, ενώ επίσης αναφέρονται ως αίτια το Δ.Σ. και η έλλειψη οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ+ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2,00	8	15,7	16,0	16,0
	3,00	11	21,6	22,0	38,0
	4,00	15	29,4	30,0	68,0
	5,00	6	11,8	12,0	80,0
	6,00	1	2,0	2,0	82,0
	7,00	2	3,9	4,0	86,0
	8,00	2	3,9	4,0	90,0
	9,00	1	2,0	2,0	92,0
	10,00	1	2,0	2,0	94,0
	28,00	1	2,0	2,0	96,0
	44,00	1	2,0	2,0	98,0
	143,00	1	2,0	2,0	100,0
	Total	50	98,0	100,0	
Missing	System	1	2,0		
Total		51	100,0		

Από τον προηγούμενο πίνακα διαπιστώνουμε ότι το 92%, δηλαδή η συντριπτική πλειοψηφία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, έχει συνολικό προσωπικό (παιδαγωγικό και βοηθητικό) μέχρι 9 άτομα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	5	9,8	10,0	10,0
	1	8	15,7	16,0	26,0
	2	20	39,2	40,0	66,0
	3	10	19,6	20,0	86,0
	4	4	7,8	8,0	94,0
	10	1	2,0	2,0	96,0
	18	1	2,0	2,0	98,0
	51	1	2,0	2,0	100,0
	Total	50	98,0	100,0	
Missing	System	1	2,0		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ * ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

			ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ						Total		
			0	1	2	3	4	10	18	51	0
ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ	ΝΑΙ	Count	3	3	15	6	3	0	1	1	32
		% of Total	6,0%	6,0%	30,0%	12,0%	6,0%	,0%	2,0%	2,0%	64,0%
	ΟΧΙ	Count	2	5	5	4	1	1	0	0	18
		% of Total	4,0%	10,0%	10,0%	8,0%	2,0%	2,0%	,0%	,0%	36,0%
Total		Count	5	8	20	10	4	1	1	1	50
		% of Total	10,0%	16,0%	40,0%	20,0%	8,0%	2,0%	2,0%	2,0%	100,0%

Από τους πίνακες 14 και 15 διαπιστώνουμε πως σήμερα το 26% των σταθμών δεν έχει τον ελάχιστο αριθμό σε βοηθητικό προσωπικό, ενώ πριν τη μεταβίβαση το ποσοστό ήταν 14%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16 Statistics

Var12

N	Valid	50
	Missing	1
Mean		8,1800
Median		4,0000
Std. Deviation		20,59690

Επιπροσθέτως, παρατηρούμε (πίνακας 16) ότι ο μέσος όρος προσωπικού είναι 8 άτομα, ενώ η μέση τιμή είναι 4 άτομα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΗΠΙΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ΜΕΙΩΣΗ	11	21,6	21,6	21,6
ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	30	58,8	58,8	80,4
ΑΥΞΗΣΗ	10	19,6	19,6	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Στην ερώτηση για το αν ο αριθμός των εγγεγραμμένων νηπίων σήμερα συγκριτικά με εκείνον της χρονιάς πριν τη μεταβίβαση του Ν.Π. στο Δήμο παρουσιάζει τάση μείωσης, στασιμότητας ή αύξησης. η πλειοψηφία (58,8%) των ερωτηθέντων διευθυντριών απάντησε τάση στασιμότητας, ένα ποσοστό 21,6% τάση μείωσης ενώ το υπόλοιπο ποσοστό δηλαδή το 19,6% παρουσιάζει τάση αύξησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

1η ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΜΕΙΩΣΗΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΡΟΦΕΙΩΝ	4	7,8	36,4	36,4
	ΟΛΟΗΜΕΡΑ ΝΗΠΙΑΓ.	3	5,9	27,3	63,6
	ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ	4	7,8	36,4	100,0
	Total	11	21,6	100,0	
Missing	System	40	78,4		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΜΕΙΩΣΗΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΟΛΗΜΕΡΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	3	5,9	50,0	50,0
	ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ	2	3,9	33,3	83,3
	ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	1	2,0	16,7	100,0
	Total	6	11,8	100,0	
Missing	System	45	88,2		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

3η ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΜΕΙΩΣΗΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ	2	3,9	66,7	66,7
	ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1	2,0	33,3	100,0
	Total	3	5,9	100,0	
Missing	System	48	94,1		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

4η ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΜΕΙΩΣΗΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	1	2,0	100,0	100,0
Missing	System	50	98,0		
Total		51	100,0		

Ως πρώτη επιλογή στην ερώτηση για τους λόγους μείωσης του αριθμού των νηπίων (πίνακες 18-21) οι διευθύντριες ανέφεραν την επιβολή τροφείων και το δημογραφικό

πρόβλημα με ποσοστό 7,8% η κάθε μία. Δεύτερη επιλογή ως αίτιο της μείωσης του αριθμού των νηπίων δηλώνουν την καθιέρωση των ολοήμερων νηπιαγωγείων, ενώ τρίτη την έλλειψη προσωπικού και τέταρτη τους ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

ΕΞΟΔΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΜΕΙΩΣΗ	12	23,5	23,5	23,5
	ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	28	54,9	54,9	78,4
	ΑΥΞΗΣΗ	11	21,6	21,6	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στην ερώτηση για το αν το ύψος των εξόδων για αγορά παιδαγωγικού υλικού, συγκριτικά με εκείνο της χρονιάς πριν τη μεταβίβαση του Ν.Π. στο Δήμο, παρουσιάζει τάση μείωσης, στασιμότητας ή αύξησης, το 54,9% απάντησε ότι παρουσιάζει στασιμότητα, το 23,5% μείωση και το 21,6% αύξηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

1η ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΞΟΔΩΝ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ	12	23,5	100,0	100,0
Missing	System	39	76,5		
Total		51	100,0		

Ως αίτιο για τη μείωση των εξόδων για την αγορά παιδαγωγικού υλικού αναφέρουν τους οικονομικούς λόγους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ * ΕΞΟΔΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ Crosstabulation

			ΕΞΟΔΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total	
			ΜΕΙΩΣΗ	ΣΤΑΣΙΜΟ ΤΗΤΑ	ΑΥΞΗΣΗ	ΜΕΙΩΣΗ	
ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	ΠΡΙΝ ΤΟ 2000	Count	6	13	3	22	
		% within ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	27,3%	59,1%	13,6%	100,0%	
		% within ΕΞΟΔΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	50,0%	46,4%	27,3%	43,1%	
		% of Total	11,8%	25,5%	5,9%	43,1%	
		2001 ΚΑΙ ΜΕΤΑ	Count	6	15	8	29
			% within ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	20,7%	51,7%	27,6%	100,0%
	% within ΕΞΟΔΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ		50,0%	53,6%	72,7%	56,9%	
	% of Total		11,8%	29,4%	15,7%	56,9%	
	Total		Count	12	28	11	51
			% within ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	23,5%	54,9%	21,6%	100,0%
		% within ΕΞΟΔΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	23,5%	54,9%	21,6%	100,0%	

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι 25,5% των παιδικών σταθμών παρουσιάζουν μια μακροχρόνια σταθερότητα (<2000) στην αγορά παιδαγωγικού υλικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	8	15,7	15,7	15,7
	ΟΧΙ	43	84,3	84,3	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στις ερωτήσεις για το αν δημιουργήθηκε κάποια καινούργια υπηρεσία στο χρονικό διάστημα που το Ν.Π. ανήκει στο Δήμο η συντριπτική πλειοψηφία (84,3%) των διευθυντριών έδωσε αρνητική απάντηση, ενώ μόλις το 15,7% έδωσε θετική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

ΝΟΜΟΣ ΝΠ * ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

		ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		Total
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
ΝΟΜΟΣ ΝΠ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	2	5	7
	ΛΑΡΙΣΑ	2	7	9
	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	2	3	5
	ΤΡΙΚΑΛΑ	1	11	12
	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	1	11	12
	ΦΩΚΙΔΑ	0	6	6
Total		8	43	51

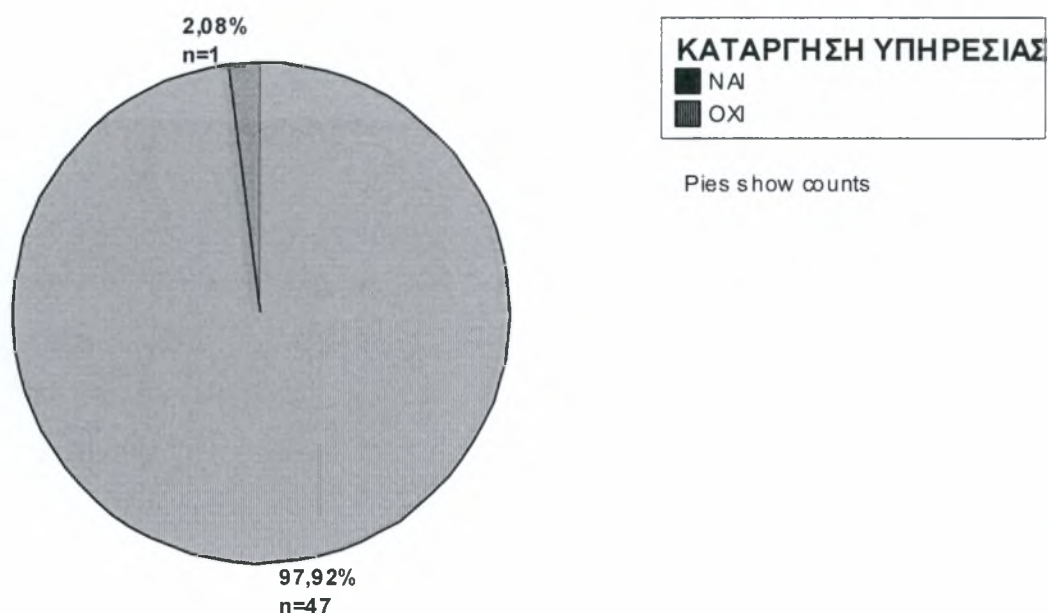
Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι ναι μεν δημιουργήθηκαν καινούργιες υπηρεσίες, αλλά η συγκεκριμένη βελτίωση δεν αφορά όλους τους υπό έρευνα νομούς. Ο νομός Φωκίδας ήταν εκείνος στον οποίο δε δημιουργήθηκε καμία καινούργια υπηρεσία.

Επιπροσθέτως, όσον αφορά το είδος των καινούργιων υπηρεσιών διαπιστώσαμε ότι δημιουργήθηκαν:

- Καινούργιος Π ή ΒΣ
- Επιπλέον τμήματα
- Σχολικό λεωφορείο και
- Ενημερωτικές εκδηλώσεις για τους γονείς

Επίσης στις περιπτώσεις που δημιουργήθηκαν καινούργιοι Π ή Β σταθμοί (κτήρια) σε ποσοστό 80% το κτήριο ήταν κατασκευασμένο ειδικά για τον συγκεκριμένο σκοπό ενώ σε μια περίπτωση (20%) το κτήριο που χρησιμοποιήθηκε δεν ήταν ειδικά κατασκευασμένο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

Από το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι μόνο ένας παιδικός σταθμός (2%) εμφανίζει κατάργηση υπηρεσίας (σχολικό λεωφορείο), με αίτιο κατάργησης την έλλειψη χρησιμότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	9	17,6	17,6	17,6
	ΟΧΙ	42	82,4	82,4	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στην ερώτηση σχετικά με το αν οργανώθηκαν παιδαγωγικά σεμινάρια για το παιδαγωγικό προσωπικό, για το χρονικό διάστημα που το Ν.Π. ανήκει στο δήμο, η συντριπτική πλειοψηφία 82,4% απάντησε αρνητικά σε αντίθεση με το 17,6% που απάντησε θετικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΔΗΜΟΣ	2	3,9	22,2	22,2
	ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	1	2,0	11,1	33,3
	Τ.Ε.Δ.Κ	5	9,8	55,6	88,9
	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	1	2,0	11,1	100,0
	Total	9	17,6	100,0	
Missing	System	42	82,4		
Total		51	100,0		

Η Τ.Ε.Δ.Κ ήταν εκείνος ο οργανωτικός φορέας διεξαγωγής σεμιναρίων που συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό με 9,8% και ακολουθεί ο δήμος με 3,9% , το Ν.Π με 2,0% και τέλος το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με 2,0%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
ΝΟΜΟΣ ΝΠ * ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

		ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ		
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
ΝΟΜΟΣ ΝΠ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	1	6	7
	ΛΑΡΙΣΑ	1	8	9
	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	1	4	5
	ΤΡΙΚΑΛΑ	1	11	12
	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	0	12	12
	ΦΩΚΙΔΑ	5	1	6
Total		9	42	51

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι η οργάνωση σεμιναρίων δεν αφορά όλους τους νομούς. Συγκεκριμένα στο νομό Φθιώτιδας δεν οργανώθηκε κανένα σεμινάριο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΚΑΘΟΛΟΥ	1	2,0	2,0	2,0
	ΛΙΓΟ	15	29,4	29,4	31,4
	ΠΟΛΥ	24	47,1	47,1	78,4
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	11	21,6	21,6	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στην ερώτηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας των διευθυντριών με τις υπηρεσίες του δήμου, η συντριπτική πλειοψηφία 68,7% θεωρεί τη συνεργασία αποτελεσματική. Το υπόλοιπο 31,4% των διευθυντριών διαμορφώνει αρνητική άποψη για το θέμα υποστηρίζοντας ότι η συνεργασία τους δεν είναι αποτελεσματική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

1η ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	9	17,6	56,3	56,3
	ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ	6	11,8	37,5	93,8
	ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ	1	2,0	6,3	100,0
	Total	16	31,4	100,0	
Missing	System	35	68,6		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 31α

2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ	6	11,8	60,0	60,0
	ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ	4	7,8	40,0	100,0
	Total	10	19,6	100,0	
Missing	System	41	80,4		
Total		51	100,0		

Από τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ότι η έλλειψη προσωπικού στους δήμους αποτελεί την πρώτη επιλογή για τη μη αποτελεσματική συνεργασία, ενώ ως δεύτερη επιλογή είναι η αδιαφορία.

Στην ερώτηση « το Δ.Σ από πόσα μέλη αποτελείται» οι διευθύντριες έδωσαν τις εξής απαντήσεις:

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ Δ.Σ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΩΣ 5	30	58,8	58,8	58,8
	7-9	15	29,4	29,4	88,2
	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 9	6	11,8	11,8	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στην ερώτηση σχετικά με την ύπαρξη μελών στο Δ.Σ που έχουν επαγγελματικές ή ειδικές γνώσεις ανάλογες με το σκοπό του Ν.Π δόθηκαν οι παρακάτω απαντήσεις:

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	14	27,5	27,5	27,5
	1	21	41,2	41,2	68,6
	2-3	15	29,4	29,4	98,0
	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 5	1	2,0	2,0	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε πως το 41,2%, δηλαδή η πλειοψηφία των Δ.Σ διαθέτουν ένα άτομο με γνώσεις σχετικές με τον σκοπό του Ν.Π, ένα ποσοστό 27,5% δε διαθέτει κανένα άτομο, ενώ το 31,4 έχουν πάνω από δύο άτομα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΚΑΘΟΛΟΥ	1	2,0	2,0	2,0
	ΛΙΓΟ	12	23,5	23,5	25,5
	ΠΟΛΥ	29	56,9	56,9	82,4
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	9	17,6	17,6	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το 74,5% των διευθυντριών θεωρεί τη συνεργασία που έχει με το Δ.Σ του Ν.Π αποτελεσματική, σε αντίθεση με το 25,5% που διαμορφώνει αρνητική άποψη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ * ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ

		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ				Total	
		ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	0	Count					
			0	3	9	2	14
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	,0%	21,4%	64,3%	14,3%	100,0%
		% within ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ	,0%	25,0%	31,0%	22,2%	27,5%
		% of Total	,0%	5,9%	17,6%	3,9%	27,5%
	1	Count	1	7	10	3	21
		% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	4,8%	33,3%	47,6%	14,3%	100,0%
		% within ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ	100,0%	58,3%	34,5%	33,3%	41,2%
		% of Total	2,0%	13,7%	19,6%	5,9%	41,2%
	2-3	Count	0	2	9	4	15
	% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	,0%	13,3%	60,0%	26,7%	100,0%	
	% within ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ	,0%	16,7%	31,0%	44,4%	29,4%	
	% of Total	,0%	3,9%	17,6%	7,8%	29,4%	
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 5	Count	0	0	1	0	1	
	% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%	
	% within ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ	,0%	,0%	3,4%	,0%	2,0%	
	% of Total	,0%	,0%	2,0%	,0%	2,0%	
Total	Count	1	12	29	9	51	
	% within ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	2,0%	23,5%	56,9%	17,6%	100,0%	
	% within ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Δ.Σ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	2,0%	23,5%	56,9%	17,6%	100,0%	

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι παρόλο που το 27,5% των Δ.Σ δεν έχει κανένα μέλος με γνώσεις σχετικές με τον σκοπό του Ν.Π εν τούτοις το 21,5% των διευθυντριών έχει ικανοποιητική συνεργασία.

Οι διευθύντριες που υποστηρίζουν ότι η συνεργασία τους με το Δ.Σ δεν είναι αποτελεσματική, το αποδίδουν στους παρακάτω λόγους:

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

1η ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΛΛΕΙΨΗ ΓΝΩΣΕΩΝ	8	15,7	66,7	66,7
	ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ	3	5,9	25,0	91,7
	ΑΥΤΑΡΧΙΚΟΤΗΤΑ	1	2,0	8,3	100,0
	Total	12	23,5	100,0	
Missing	System	39	76,5		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ	2	3,9	33,3	33,3
	ΑΥΤΑΡΧΙΚΟΤΗΤΑ	2	3,9	33,3	66,7
	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΕΣ	2	3,9	33,3	100,0
	Total	6	11,8	100,0	
Missing	System	45	88,2		
Total		51	100,0		

Οι διευθύντριες που υποστηρίζουν ότι η συνεργασία τους με το Δ.Σ είναι αποτελεσματική, αποδίδουν το συγκεκριμένο γεγονός στους παρακάτω λόγους:

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

1η ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΓΝΩΣΕΙΣ	3	5,9	8,1	8,1
	ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	32	62,7	86,5	94,6
	ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2	3,9	5,4	100,0
	Total	37	72,5	100,0	
Missing	System	14	27,5		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 38α

2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	2	3,9	11,1	11,1
	ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16	31,4	88,9	100,0
	Total	18	35,3	100,0	
Missing	System	33	64,7		
Total		51	100,0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

Έμπρακτη βοήθεια σε συνάφεια με τον αριθμό κατοίκων.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ * 2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

			2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ		Total
			ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ -ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΕΝΔΙΑΦΕ ΡΟΝ- ΚΑΤΑΝΟ ΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	<10.000	Count	1	15	16
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	6,3%	93,8%	100,0%
		% within 2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	50,0%	93,8%	88,9%
		% of Total	5,6%	83,3%	88,9%
11.000 - 30.000		Count	0	1	1
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	,0%	100,0%	100,0%
		% within 2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	,0%	6,3%	5,6%
		% of Total	,0%	5,6%	5,6%
>100.000		Count	1	0	1
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	100,0%	,0%	100,0%
		% within 2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	50,0%	,0%	5,6%
		% of Total	5,6%	,0%	5,6%
Total		Count	2	16	18
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	11,1%	88,9%	100,0%
		% within 2η ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	11,1%	88,9%	100,0%

Διαπιστώνεται, ότι όσες διευθύντριες δήλωσαν πως έχουν έμπρακτη βοήθεια από το Δ.Σ, οι παιδικοί σταθμοί ανήκουν σε μικρούς δήμους.

Στην ερώτηση για το αν σημειώνονται περιπτώσεις επέμβασης γονέων ώστε να παρεμποδίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία του Ν.Π η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντριών 96,1% έδωσε αρνητική απάντηση, ενώ μόνο ένα 3,9% απάντησε θετικά. Τα αποτελέσματα δίνονται στο παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
Επέμβαση γονέων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	21	41,2	41,2	41,2
ΣΠΑΝΙΑ	28	54,9	54,9	96,1
ΣΥΧΝΑ	2	3,9	3,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

ΠΙΝΑΚΕΣ 41 – 45

ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ Ν.Π (ΠΟΡΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΛΥ	10	19,6	19,6	19,6
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	41	80,4	80,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ Ν.Π (Δ.Σ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΛΥ	16	31,4	31,4	31,4
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	35	68,6	68,6	100,0
Total	51	100,0	100,0	

ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ Ν.Π (ΓΟΝΕΙΣ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΛΙΓΟ	6	11,8	11,8	11,8
ΠΟΛΥ	24	47,1	47,1	58,8
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	21	41,2	41,2	100,0
Total	51	100,0	100,0	

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ Ν.Π (ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΛΥ	10	19,6	19,6	19,6
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	41	80,4	80,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ Ν.Π (ΔΗΜΟΣ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΛΙΓΟ	7	13,7	13,7	13,7
ΠΟΛΥ	24	47,1	47,1	60,8
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	20	39,2	39,2	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Από τους παραπάνω πίνακες (41-45) συμπεραίνουμε πως όλοι οι παράγοντες παίζουν σημαντικό ρόλο για την αποτελεσματική λειτουργία του Ν.Π με κυριότερους τους οικονομικούς πόρους, τη σταθερότητα του προσωπικού και τη ποιότητα συνεργασίας με το Δ.Σ .

Στην ερώτηση «πιστεύετε ότι από την πλευρά της Κεντρικής Διοίκησης έγιναν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για την επιτυχή αποκέντρωση των πρώην Κ.Π.Σ και Κ.Β.Σ », η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντριών, σε ποσοστό δηλαδή 72,5% έδωσε αρνητική απάντηση. Ένα ποσοστό 21,6% έδωσε θετική απάντηση, ενώ τέλος ένα ποσοστό 5,9% απάντησε πως δεν γνωρίζει. Τα αποτελέσματα αυτά παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ Κ.Δ ΓΙΑ ΕΠΙΤΥΧΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	11	21,6	21,6	21,6
	ΟΧΙ	37	72,5	72,5	94,1
	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	3	5,9	5,9	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στην ερώτηση «πιστεύετε ότι ο δήμος ή η κοινότητα είχε τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να αναλάβει την ευθύνη λειτουργίας του Ν.Π », η συντριπτική πλειοψηφία με ποσοστό 68,6% απάντησε αρνητικά, σε αντίθεση με το 29,4% των διευθυντριών που διαμορφώνει θετική άποψη. Τέλος υπάρχει και ένα ποσοστό της τάξης του 2% που απαντά πως δε γνωρίζει. Τα αποτελέσματα αυτά παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΓΙΑ ΕΥΘΥΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Ν.Π

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	15	29,4	29,4	29,4
	ΟΧΙ	35	68,6	68,6	98,0
	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	1	2,0	2,0	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στην ερώτηση για το αν θεωρούν σωστή τη διάταξη του Δ.Κ.Κ (αρθρ. 240, Ν.3463/06) για τη μη συμμετοχή εκπροσώπου εργαζομένων εφόσον το Ν.Π απασχολεί λιγότερο από 10 άτομα προσωπικό, σχεδόν όλες οι απαντήσεις ήταν αρνητικές (98,0%)

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

ΟΡΘΟΤΗΤΑ ΑΡΘΡΟΥ 240 ΤΟΥ Ν.3463/2006

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΣΩΣΤΟ	1	2,0	2,0	2,0
	ΛΑΘΟΣ	50	98,0	98,0	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Σε ότι αφορά το ερώτημα για το “ποιες βελτιώσεις επέφερε η αποκέντρωση του Ν.Π στη λειτουργία του” οι ερωτηθείσες απάντησαν τις εξής βελτιώσεις με την ακόλουθη σειρά

- αμεσότητα, αναφορικά με την αντιμετώπιση αναγκών και την εξεύρεση λύσεων στα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη λειτουργία τους,
- καμία βελτίωση, (39,2%)
- βελτίωση των οικονομικών απολαβών των μεταταχθέντων υπαλλήλων, και τέλος
- θετική επίπτωση στη διαχείριση, καθώς αρκετοί δήμοι ανέλαβαν την οικονομική διαχείριση της λειτουργίας των παιδικών σταθμών, απαλλάσσοντας τους υπαλλήλους από ένα απαιτητικό και χρονοβόρο έργο.

Στην ερώτηση για το “ποιά προβλήματα δημιούργησε η αποκέντρωση του Ν.Π” οι ερωτηθείσες απάντησαν τα παρακάτω προβλήματα με την ακόλουθη ιεραρχική σειρά:

- οικονομικά προβλήματα, τα οποία έχουν άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία των παιδικών σταθμών (προσωπικό, προμήθειες, αγορά παιδαγωγικού υλικού),
- προβλήματα συνεργασίας με τα Δ.Σ των παιδικών σταθμών και τους Δήμους. Επίσης αναφέρεται, ως πρόβλημα, η έλλειψη γνώσεων και οι πολιτικές σκοπιμότητες από την πλευρά των μελών του Δ.Σ, γεγονός που δυσκολεύει τη συνεργασία τους με το προσωπικό των παιδικών σταθμών,
- προβλήματα διοικητικά. Εδώ ανήκουν προβλήματα σχετικά με την απουσία μιας κρατικής υπηρεσίας υπεύθυνης για τους παιδικούς σταθμούς, όπως ήταν η Πρόνοια κατά το προηγούμενο καθεστώς. Επιπλέον αναφέρεται η έλλειψη ενημέρωσης από

τις διοικητικές υπηρεσίες των Δήμων και η χρονοβόρα διαδικασία λήψης ορισμένων αποφάσεων,

- κανένα πρόβλημα (15,7%)
- προβλήματα διαφορετικότητας και ανισότητας, όσον αφορά το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και της επίλυσης και αντιμετώπισης ίδιων θεμάτων.

Τέλος στο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με το "τι προτείνετε επιπλέον για τη βελτίωση της λειτουργίας του Ν.Π η πρόταση για διορισμό μόνιμου προσωπικού συγκέντρωσε την προτίμηση των περισσοτέρων. Συγκεκριμένα από τα ερευνητικά δεδομένα προκύπτει ότι η ιεράρχηση των παραγόντων βελτίωσης της λειτουργίας των παιδικών σταθμών σύμφωνα με τις απόψεις των διευθυντριών είναι η ακόλουθη :

- διορισμοί μόνιμου προσωπικού (πτυχιούχοι ΤΕΙ ή ΑΕΙ και όχι απόφοιτοι ΤΕΕ ή ΙΕΚ),
- επιμορφωτικά σεμινάρια για το παιδαγωγικό προσωπικό, ενημερωτικές διαλέξεις για τους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέλη των Δ.Σ, καθώς και επιμορφωτικές εκδηλώσεις για τους γονείς και κηδεμόνες,
- επαρκείς επιχορηγήσεις,
- δημιουργία υπηρεσίας συμβουλευτικής και επιστημονικής υποστήριξης, καθώς και δημιουργία υπηρεσίας ελέγχου των αποφάσεων των Δ.Σ όσον αφορά τη σκοπιμότητά τους,
- αλλαγή φορέα είτε με επιστροφή στον προηγούμενο,(Υπουργείο Υγείας),είτε με μετάβασή τους στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

Συνάφεια πληθυσμού και δημιουργίας υπηρεσιών

Crosstab

			ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		Total
			ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	<10.000	Count	2	36	38
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	5,3%	94,7%	100,0%
		% within ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	25,0%	83,7%	74,5%
		% of Total	3,9%	70,6%	74,5%
	11.000 - 30.000	Count	2	6	8
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	25,0%	75,0%	100,0%
		% within ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	25,0%	14,0%	15,7%
		% of Total	3,9%	11,8%	15,7%
	31.000 - 60.000	Count	1	1	2
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	50,0%	50,0%	100,0%
		% within ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	12,5%	2,3%	3,9%
		% of Total	2,0%	2,0%	3,9%
61.000 - 100.000	Count	1	0	1	
	% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	100,0%	,0%	100,0%	
	% within ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	12,5%	,0%	2,0%	
	% of Total	2,0%	,0%	2,0%	
>100.000	Count	2	0	2	
	% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	100,0%	,0%	100,0%	
	% within ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	25,0%	,0%	3,9%	
	% of Total	3,9%	,0%	3,9%	
Total	Count	8	43	51	
	% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	15,7%	84,3%	100,0%	
	% within ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	15,7%	84,3%	100,0%	

Από τον προηγούμενο πίνακα φαίνεται ότι οι μικροί δήμοι (<10.000), παρόλο που αποτελούν την συντριπτική πλειοψηφία (74,5%) του συνόλου των παιδικών σταθμών, συμμετέχουν μόνο με ένα 3,9% σε σύνολο 15,7% στη δημιουργία καινούργιων υπηρεσιών. Τα ποσοστά αυτά διαφέρουν στατιστικά. Η χωρική αποκέντρωση των παιδικών σταθμών ωφέλησε περισσότερο τους μεγάλους δήμους και όχι τους μικρούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ50

Test Statistics

	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
Chi-Square(a)	24,020
df	1
Asymp. Sig.	,000

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

Η τιμή που παρατηρείται σε επίπεδο σημαντικότητας (p-value) είναι (σε 3 δεκαδικά ψηφία στρογγυλοποίησης) 0,000. Επομένως, σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και δεχόμαστε την εναλλακτική, ότι δηλαδή η αποκέντρωση επέφερε βελτιώσεις στους μεγάλους δήμους και όχι στους μικρούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

Συνάφεια πληθυσμού με προβλήματα αποκέντρωσης

			ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α					Total
			ΚΑΝΕΝ Α	ΟΙΚΟΝΟΜ ΙΚΑ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚ Α	ΔΗΜΟΣ-Δ.Σ	ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ- ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚ ΟΤΗΤΑ	ΚΑΝΕΝΑ
ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	<10.000	Count	7	12	11	7	1	38
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	18,4%	31,6%	28,9%	18,4%	2,6%	100,0%
		% within ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α	87,5%	63,2%	100,0%	70,0%	33,3%	74,5%
		% of Total	13,7%	23,5%	21,6%	13,7%	2,0%	74,5%
	11.000 - 30.000	Count	1	5	0	2	0	8
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	12,5%	62,5%	,0%	25,0%	,0%	100,0%
		% within ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α	12,5%	26,3%	,0%	20,0%	,0%	15,7%
		% of Total	2,0%	9,8%	,0%	3,9%	,0%	15,7%
	31.000 - 60.000	Count	0	1	0	1	0	2
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	,0%	50,0%	,0%	50,0%	,0%	100,0%
		% within ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α	,0%	5,3%	,0%	10,0%	,0%	3,9%
		% of Total	,0%	2,0%	,0%	2,0%	,0%	3,9%
	61.000 - 100.000	Count	0	1	0	0	0	1
		% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		% within ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α	,0%	5,3%	,0%	,0%	,0%	2,0%
% of Total		,0%	2,0%	,0%	,0%	,0%	2,0%	
>100.00 0	Count	0	0	0	0	2	2	
	% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%	
	% within ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α	,0%	,0%	,0%	,0%	66,7%	3,9%	
	% of Total	,0%	,0%	,0%	,0%	3,9%	3,9%	
Total	Count	8	19	11	10	3	51	
	% within ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΔΗΜΟΥ	15,7%	37,3%	21,6%	19,6%	5,9%	100,0%	
	% within ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	15,7%	37,3%	21,6%	19,6%	5,9%	100,0%	

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται να υπάρχει συνάφεια μεταξύ πληθυσμού και προβλημάτων αποκέντρωσης. Έτσι λοιπόν, από το σύνολο των προβλημάτων της αποκέντρωσης (84,3%), το 70,6% παρουσιάζεται σε περιοχές με κατοίκους <των 10.000. Επίσης, από το σύνολο των οικονομικών προβλημάτων(37,3%), το 23,5%, όπως επίσης και το 13,7% (από το σύνολο των 19,6%), των προβλημάτων με το δήμο και τα Δ.Σ εμφανίζονται στους μικρούς δήμους. Τα ποσοστά αυτά διαφέρουν στατιστικά. Τα περισσότερα προβλήματα παρουσιάζονται σε περιοχές με κατοίκους <των 10.000.

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

Test Statistics

	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ-Α
Chi-Square(a)	13,216
df	4
Asymp. Sig.	,010

Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2

- Η τιμή που παρατηρείται σε επίπεδο σημαντικότητας (p-value) είναι (σε 3 δεκαδικά ψηφία στρογγυλοποίησης) 0,010. Επομένως, σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 0,05 έχουμε ισχυρές ενδείξεις ν' απορρίψουμε τη μηδενική υπόθεση και να δεχθούμε την εναλλακτική, ότι δηλαδή τα προβλήματα αποκέντρωσης σχετίζονται με τον αριθμό κατοίκων του δήμου στον οποίο ανήκει ο παιδικός σταθμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Περίληψη

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρατίθεται η ανάλυση των στοιχείων των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, και επιχειρείται η ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας, σε σχέση με τις αρχικές μας υποθέσεις. Συγκεκριμένα αναλύονται σημερινά δεδομένα της αποτελεσματικής λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών συγκριτικά με εκείνα πριν από την αποκέντρωση και τέλος παρατίθεται η ανάλυση των απόψεων των διευθυντριών.

1. Γενικά στοιχεία

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει αν η αποκέντρωση των πρώην κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών είχε θετική επίπτωση στη λειτουργία τους. Οι διερευνηθέντες παράγοντες μας έδωσαν την παρακάτω εικόνα α) Υπάρχει μείωση στο ποσοστό επάρκειας του προσωπικού, β) Υπάρχει σχετική σταθερότητα στον αριθμό των εγγεγραμμένων νηπίων, γ) Παρουσιάζεται μακροχρόνια σταθερότητα στα έξοδα αγοράς παιδαγωγικού υλικού, δ) Δημιουργούνται καινούργιες υπηρεσίες, ε) Οργανώνονται επιμορφωτικά σεμινάρια. Σε όλους τους παραπάνω διερευνηθέντες παράγοντες σημειώνονται σημαντικές διαφορές μεταξύ των νομών και των μεγάλων και μικρών δήμων με αποτέλεσμα από την αποκέντρωση να επωφελούνται περισσότερο ορισμένοι νομοί και οι μεγάλοι δήμοι, ενώ λιγότερο ή καθόλου οι μικροί δήμοι.

2. Δημογραφικά στοιχεία

Από την παράθεση των δημογραφικών δεδομένων παρατηρούμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών (74,5%) ανήκει σε δήμους με πληθυσμό λιγότερο των 10.000 κατοίκων. Επίσης διαπιστώνουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντριών (74,5%) ασκεί τα συγκεκριμένα καθήκοντα πάνω από 10 χρόνια, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι τα συνολικά χρόνια υπηρεσίας είναι λιγότερα από 30 χρόνια. Το γεγονός αυτό μπορεί θεωρηθεί ως αποτέλεσμα των ευεργετικών διατάξεων που ισχύουν για τις γυναίκες-μητέρες, οι οποίες μπορούν να συνταξιοδοτηθούν δίχως να έχουν συμπληρώσει 35ετία, εφόσον έχουν ανήλικο παιδί. Επιπλέον σχετικά με την κατηγορία πτυχίου η συντριπτική πλειοψηφία (72,5%) διαθέτει πτυχίο Τ.Ε.Ι, ενώ μόλις το 11.8% διαθέτει δεύτερο πτυχίο ή πιστοποιητικό παιδαγωγικής

επάρκειας (ΣΕΛΕΤΕ). Επιπροσθέτως παρατηρούμε ότι λιγότερο από τους μισούς παιδικούς σταθμούς (22 από τους 51) μεταβιβάστηκαν στους δήμους πριν το 2001, χρονιά που ψηφίστηκε με νόμο η αναγκαστική μεταβίβασή τους. Το γεγονός αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ως συνέπεια της οικονομικής αδυναμίας από πλευράς των δήμων να αναλάβουν την ευθύνη της αποτελεσματικής λειτουργίας των παιδικών σταθμών.

3. Ανάλυση λειτουργικών δεδομένων των παιδικών σταθμών.

Ως προς την ύπαρξη οικονομικών προβλημάτων πριν τη μεταβίβαση των Ν.Π στους Δήμους και τις Κοινότητες η συντριπτική πλειοψηφία έδωσε αρνητική απάντηση (98%). Οι παιδικοί σταθμοί επομένως, δεν αντιμετώπιζαν λειτουργικά προβλήματα, ώστε ν' αναγκάσουν την Κεντρική Διοίκηση να τους μεταφέρει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως συνέβη σε περιπτώσεις άλλων χωρών (π.χ στη Νότια Αμερική). Αν όμως, αναλογιστούμε τα προβλήματα που αντιμετώπιζε το Κράτος γενικότερα και το Υπουργείο Υγείας ειδικότερα (ανεργία, πληθωρισμός, δημοσιονομικά ελλείμματα, δημογραφική γήρανση, αναποτελεσματικότητα υπηρεσιών), σε συνδυασμό με την έλλειψη σωστού προγραμματισμού όσον αφορά τον τωρινό τρόπο χρηματοδότησης των σταθμών, έχουμε σοβαρές ενδείξεις να ισχυριστούμε ότι η μεταβίβαση των σταθμών στους δήμους δεν έγινε στο όνομα της αποκέντρωσης, αλλά στην ανάγκη μείωσης των εξόδων από την πλευρά του Κράτους.

Ακόμα στο ζήτημα της επάρκειας προσωπικού παρατηρούμε πως υπήρχαν ελλείψεις και πριν την αποκέντρωση των παιδικών σταθμών (παιδαγωγικό προσωπικό 37,3% και βοηθητικό προσωπικό 35,3%). Το προηγούμενο όμως ποσοστό αυξήθηκε ακόμα περισσότερο μετά την αποκέντρωση (παιδαγωγικό προσωπικό 51% και βοηθητικό 45,1%). Τα αποτελέσματα των απαντήσεων δεν επιβεβαίωσαν την ερευνητική υπόθεση Υ1, σχετικά με την αύξηση του ποσοστού επάρκειας στο μόνιμο προσωπικό. Πρώτη επιλογή για την έλλειψη επάρκειας αναφέρονται οι οικονομικοί λόγοι και στη συνέχεια η χρονοβόρα διαδικασία πρόσληψης, η άρνηση των Δ.Σ και τέλος η απουσία Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.). Από τις παραπάνω απαντήσεις διαπιστώνουμε τη δυσκολία εξεύρεσης οικονομικών πόρων από την πλευρά των παιδικών σταθμών (στο προηγούμενο καθεστώς την ευθύνη για της προσλήψεις την είχε το Υπουργείο Υγείας και όχι το Ν.Π, ενώ η απόδοση μισθού ειδικά για το παιδαγωγικό προσωπικό προέρχονταν απευθείας από το Υπουργείο και όχι από τον προϋπολογισμό του Ν.Π) Επιπροσθέτως θα πρέπει ν' αναφέρουμε τις δυσκολίες που υπάρχουν, ως προς τη διαδικασία πρόσληψης προσωπικού καθώς η εμπλοκή πολλών

παραγόντων (Ν.Π, Δήμος, Περιφερειακή Διοίκηση, Υπουργείο Εσωτερικών, ΑΣΕΠ) καθυστερούν την κάλυψη των κενών θέσεων. Ακόμα, ως αίτιο αναφέρεται και η άρνηση των Δ.Σ για προσλήψεις, είτε γιατί δε το θεωρεί απαραίτητο, είτε για πρακτικούς λόγους (π.χ πολύ μικρός αριθμός παιδιών), είτε για πολιτικούς, καθώς μόνο στις προσλήψεις με σύμβαση ως πρώτο κριτήριο είναι η εντοπιότητα. Τέλος η απουσία Ο.Ε.Υ. σε ορισμένους παιδικούς σταθμούς εκτός από εμπόδιο για την πρόσληψη προσωπικού (Ν. 1188/1981), επιδρά αρνητικά στη σωστή οργάνωση και διοίκησή τους.

Ως προς τον αριθμό των μονίμων εργαζομένων στους παιδικούς σταθμούς διαπιστώνουμε πως η μέση τιμή είναι 4 άτομα, ενώ το 92% των παιδικών σταθμών έχουν λιγότερο από 10 άτομα προσωπικό. Το αξιοσημείωτο είναι ότι 13 παιδικοί σταθμοί, δηλαδή το 26% του συνολικού ποσοστού και το 58,3% για τους δήμους κάτω των 10.000 κατοίκων (καθώς αποτελεί και την πλειοψηφία με ποσοστό 74.5%) δε διαθέτουν τον ελάχιστο αριθμό εργαζομένων σε βοηθητικό προσωπικό (1 καθαρίστρια και 1 μαγείρισσα). Το παραπάνω ποσοστό πριν τη μεταβίβασή τους ήταν 14%. Έτσι λοιπόν διαπιστώνουμε πως η χωρική αποκέντρωση είχε αρνητικές επιπτώσεις στο 1/4 των παιδικών σταθμών, ειδικά σε εκείνες τις περιοχές με πληθυσμό λίγους σχετικά κατοίκους.

Στο ερώτημα για το αν ο αριθμός των εγγεγραμμένων νηπίων συγκριτικά με εκείνον της χρονιάς πριν τη μεταβίβαση του Ν.Π. στο Δήμο παρουσίασε τάση αύξησης μείωσης ή στασιμότητας η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (78%) απάντησε ότι παρουσίασε στασιμότητα ή αυξητική τάση παρόλο την επιβολή τροφείων. Από το παραπάνω ποσοστό μπορούμε να συμπεράνουμε πως οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί από προνοιακές υπηρεσίες, που αρχικά παρείχαν βοήθεια σε ευπαθή μέλη της κοινωνίας, όπως γονείς με χαμηλό εισόδημα, με ειδικές ανάγκες, με μειονεκτική θέση στο κοινωνικό σύνολο, ή παιδιά ορφανά, (υπολειμματικό μοντέλο πρόνοιας), έχουν γίνει πλέον απαραίτητες υπηρεσίες για όλες τις κοινωνικές τάξεις και αναπόσπαστο κομμάτι του κοινωνικού συνόλου. Επιπλέον, η επιβολή τροφείων (αρχή της επιβάρυνσης του χρήστη), ανάλογα με την φοροδοτική ικανότητα των γονέων, αντικατοπτρίζει τη σύγχρονη εκδοχή του κράτους πρόνοιας στο οποίο υπάρχει διαπλοκή μεταξύ του κράτους και του ιδιώτη (πλουραλιστικό μοντέλο πρόνοιας). Ωστόσο θα πρέπει ν' αναφέρουμε πως ένα εξίσου σημαντικό ποσοστό σταθμών (22%) παρουσιάζει μείωση στον αριθμό των εγγεγραμμένων νηπίων. Από τα ερευνητικά δεδομένα προκύπτει ότι ως αίτια αυτής της μείωσης, είναι (ιεραρχικά):

- Το δημογραφικό(υπογεννητικότητα και αστυφιλία) και τα τροφεία

- Τα ολοήμερα νηπιαγωγεία
- Οι ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί
- Η έλλειψη προσωπικού

Από τους παραπάνω λόγους τα τροφεία και οι η έλλειψη προσωπικού είναι δύο αίτια που σχετίζονται με την αποκέντρωση, καθώς θεωρούνται επιπτώσεις της εφαρμογής του συγκεκριμένου μοντέλου αποκέντρωσης. Η έλλειψη οικονομικών πόρων, και κατά συνέπεια η έλλειψη προσωπικού εμποδίζει κάποιους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς ν' αυξήσουν το δυναμικό σε νήπια. Επιπροσθέτως, τα τροφεία σε περιοχές χαμηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο για την διατήρηση ή και αύξηση των εισροών (εγγραφές παιδιών). Μάλιστα υπάρχει περίπτωση παιδικού σταθμού στο νομό Καρδίτσας που δεν έχει επιβάλλει τροφεία, γιατί οι κάτοικοι είναι πολύ χαμηλού οικονομικού εισοδήματος. Επομένως, τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν την ερευνητική υπόθεση Υ2, ότι η χωρική αποκέντρωση δεν επέφερε σημαντικές μεταβολές στον αριθμό των εγγεγραμμένων νηπίων.

Στο ερώτημα σχετικά με το ύψος των εξόδων για αγορές παιχνιδιών, βιβλίων, παιδαγωγικού υλικού κλπ. στο Δήμο διαπιστώνουμε ότι σ' αυτήν την περίπτωση μόνο το 21,6% των σταθμών παρουσιάζει τάση αύξησης, ενώ η πλειοψηφία με ποσοστό 54,9% αναφέρει σταθερότητα και τέλος το 23,5% εμφανίζει μείωση λόγω οικονομικών προβλημάτων. Έτσι λοιπόν, σ' αυτήν την περίπτωση διαπιστώνουμε ότι η χωρική αποκέντρωση είχε αρνητικές επιπτώσεις στο ¼ των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών και ειδικά σε εκείνες τις περιοχές με λίγους σχετικά κατοίκους. Επιπροσθέτως διαπιστώνεται ότι το 25,5% των παιδικών σταθμών (<2001) παρουσιάζουν μια μακροχρόνια σταθερότητα όσον αφορά τα έξοδα για αγορά εκπαιδευτικού υλικού. Είναι προφανές ότι το εύρημα αυτό δεν επιβεβαιώνει την Υ3 ερευνητική μας υπόθεση, σύμφωνα με την οποία παρουσιάζεται αύξηση στα έξοδα για αγορά παιδαγωγικού υλικού.

Τώρα όσον αφορά την ερώτηση για τη δημιουργία καινούργιων υπηρεσιών διαπιστώνουμε ότι υπάρχει ένα ποσοστό μόλις 15,7% που έχει απαντήσει θετικά. Από το παραπάνω ποσοστό μόλις το 3,9% ανήκει σε παιδικούς σταθμούς περιοχών με λιγότερους των 10000 κατοίκων, αναλογιζόμενοι όμως ταυτόχρονα ότι το 74,5% των παιδικών σταθμών βρίσκεται στις συγκεκριμένες περιοχές. Το υπόλοιπο ποσοστό μοιράζεται στις άλλες περιοχές με περίοπτη θέση τις πρωτεύουσες των δύο νομών

Λάρισας και Μαγνησίας, οι οποίες παρείχαν και τις περισσότερες υπηρεσίες με ενημερωτικές εκδηλώσεις για τους γονείς, σχολικά λεωφορεία, καινούργιους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς ή καινούργια τμήματα στα ήδη υπάρχοντα κτίρια. Διαπιστώνουμε επομένως την ύπαρξη οριζόντιας ανισότητας μεταξύ των μεγάλων και μικρών σε πληθυσμό πόλεων, και αυτή η κατάσταση οφείλεται στο ότι οι μεγάλες σε πληθυσμό πόλεις έχοντας μεγαλύτερη φορολογική βάση, μπορούν να έχουν και περισσότερα κέρδη, αλλά και να εφαρμόζουν στρατηγικές κόστους δίνοντας τους έτσι τη δυνατότητα να δημιουργούν περισσότερες καινούργιες υπηρεσίες. Επίσης διαφορές παρατηρούνται και μεταξύ των νομών. Συγκεκριμένα, στο νομό Φωκίδας δεν δημιουργήθηκε καμία καινούργια υπηρεσία.

Στην ερώτηση για το αν καταργήθηκε κάποια υπηρεσία υπήρξε ένας μόνο παιδικός σταθμός, στο νομό Φωκίδας, που απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση (σχολικό λεωφορείο), γεγονός που επιβεβαιώνει εν μέρει την ερευνητική μας υπόθεση Υ5. Ως αίτιο για την κατάργηση της υπηρεσίας αναφέρθηκε ότι η καινούργια δημοτική αρχή θεώρησε ότι δεν ήταν αναγκαία και χρήσιμη η παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας.

Σχετικά με την οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για το παιδαγωγικό προσωπικό το ποσοστό που απάντησε θετικά και φθάνει το 17,6%. Ως οργανωτικοί φορείς αναφέρονται τα Ν.Π., οι Δήμοι, η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και τα πανεπιστήμια. Διαπιστώνουμε επομένως, ότι πράγματι η αποκέντρωση επέφερε θετικές επιπτώσεις στο θέμα της οργάνωσης επιμορφωτικών σεμιναρίων, αν αναλογιστούμε την παντελή τους απουσία στην προηγούμενη περίοδο λειτουργίας τους (Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας). Όμως θα πρέπει να σχολιάσουμε κάποιες πλευρές αυτής της περίπτωσης. Κάνοντας μία σύγκριση μεταξύ των νομών που συμμετείχαν στην έρευνα, παρατηρούμε ότι ο νομός Φωκίδας εμφανίζει τα περισσότερα σεμινάρια. Το συγκεκριμένο γεγονός οφείλεται σε μια επινοητική, ευρηματική και αποτελεσματική σύμπραξη. Η ΤΕΔΚ του νομού Φωκίδας σε συνεργασία με τους δημάρχους οργάνωσε ένα επιμορφωτικό σεμινάριο δίνοντας τη δυνατότητα κυρίως σε μικρούς Δήμους (<10.000) και με ελάχιστο προσωπικό να προσφέρουν στους υπαλλήλους των παιδικών σταθμών την ευκαιρία να επιμορφωθούν, δυνατότητα που διαφορετικά δε θα μπορούσε να συμβεί, καθώς οι φτωχοί σε πόρους Δήμοι και το ελάχιστο προσωπικό λειτουργούν αποτρεπτικά. Έτσι λοιπόν, η πετυχημένη αποκέντρωση- στο θέμα των σεμιναρίων- στο νομό Φωκίδας πέρασε μέσα από μια έξυπνη συγκέντρωση, μία δράση που θυμίζει εκείνης της Χιλής (Parry 1996), κατά την οποία οι Δήμοι συνεργαζόμενοι δημιούργησαν τμήματα εκπαίδευσης προκειμένου να μπορέσουν ν' ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις

υποχρεώσεις τους σχετικά με την πρόνοια της εκπαίδευσης. Επιπροσθέτως, από τη σύγκριση των νομών διαπιστώνουμε, ότι στο νομό Φθιώτιδας δεν σημειώθηκε καμία περίπτωση οργάνωσης επιμορφωτικών σεμιναρίων. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις σεμινάρια οργάνωσαν οι πρωτεύουσες των νομών Λάρισας, Μαγνησίας, και Καρδίτσας, δηλαδή οι μεγάλες πόλεις με μεγάλο αριθμό προσωπικού. Παράλληλα υπάρχει μια περίπτωση στο νομό Τρικάλων όπου ο Δήμος έδωσε τη δυνατότητα στους υπαλλήλους να παρακολουθήσουν επιμορφωτικό σεμινάριο, το οποίο οργανώθηκε από το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Τα παραπάνω αποτελέσματα επιβεβαιώνουν εν μέρει την Υ4 ερευνητική μας υπόθεση, καθώς παρατηρήθηκε πράγματι οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων, όμως το ποσοστό είναι μικρό, ενώ υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ νομών και δήμων.

Αναφορικά με τη συνεργασία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών με τις διοικητικές, οικονομικές, τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου (διαγώνια επικοινωνία) το δείγμα της έρευνας έδειξε ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων 68,7% έχει αναπτύξει σε ικανοποιητικό βαθμό συνεργασία, γεγονός που επιβεβαιώνει την Υ5 ερευνητική μας υπόθεση. Ωστόσο ένα σημαντικό ποσοστό (31,4%) θεωρεί ότι η συνεργασία τους είναι αναποτελεσματική με πρώτη επιλογή την έλλειψη προσωπικού. Ως δεύτερη επιλογή αναφέρουν την αδιαφορία (ενημέρωσης για θέματα και ζητήματα που αφορούν την υπηρεσία) και τέλος, τρίτη επιλογή, την εχθρική τους διάθεση εξαιτίας των συνθηκών εργασίας του προσωπικού στους παιδικούς σταθμούς (μικρότερο ωράριο, περισσότερες διακοπές).

Σχετικά με την ύπαρξη μελών στα Δ.Σ που να κατέχουν επαγγελματικές ή ειδικές γνώσεις ανάλογες με το σκοπό του Ν.Π υπάρχει ένα ποσοστό των Δ.Σ της τάξης του 27,5%, που δε διαθέτει ούτε ένα άτομο με γνώσεις ειδικές ή επαγγελματικές. Παρά την έλλειψη όμως μελών με επαγγελματικές ή ειδικές γνώσεις το 21,5% των διευθυντριών έχει ικανοποιητική συνεργασία με τα Δ.Σ και μόλις το 6% δεν έχει ικανοποιητική συνεργασία. Επιπροσθέτως από το ποσοστό των Δ.Σ που διαθέτουν μέλη με γνώσεις επαγγελματικές (72.5%), το 52.9% των διευθυντριών έχουν ικανοποιητική συνεργασία. Συγκεντρωτικά, όσον αφορά τη συνεργασία με τα διοικητικά συμβούλια η συντριπτική πλειοψηφία (74,5%) αναφέρει πως έχει ικανοποιητική – αποτελεσματική συνεργασία με το Δ.Σ. Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνει την Υ8 ερευνητική μας υπόθεση σύμφωνα με την οποία υπάρχει αποτελεσματική συνεργασία με το Δ.Σ του παιδικού σταθμού. Ως πρώτη επιλογή γι' αυτή την καλή συνεργασία αναφέρουν την κατανόηση και το ενδιαφέρον, ως δεύτερη επιλογή αναφέρουν την έμπρακτη βοήθεια και συμπαράσταση και τέλος τις

γνώσεις των μελών σχετικά με το σκοπό και τη λειτουργία της υπηρεσίας. Από τις παραπάνω απαντήσεις διαπιστώνουμε ότι για μια αποτελεσματική συνεργασία δεν παίζουν τόσο σημαντικό ρόλο οι γνωστικές ικανότητες, όσο οι τεχνικές και κυρίως οι κοινωνικές ικανότητες. Επίσης θα πρέπει να σημειώσουμε ότι σχεδόν όλες οι περιπτώσεις έμπρακτης βοήθειας (15 παιδικοί στους 16, ποσοστό 93,8%), παρουσιάζονται στους μικρούς δήμους (<10.000). Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί πιθανώς ως αποτέλεσμα της έλλειψης οικονομικών και ανθρώπινων πόρων, αλλά και ως αποτέλεσμα της στενότερης σχέσης και επαφής που αναπτύσσονται μεταξύ των ανθρώπων στους μικρούς δήμους. Ωστόσο, δεν πρέπει να αγνοηθεί το υπόλοιπο ποσοστό (25,5%) που θεωρεί τη συνεργασία αναποτελεσματική αποδίδοντας το γεγονός αυτό στην έλλειψη γνώσεων, στην αδιαφορία, όπως επίσης στην αυταρχικότητα και στην υποτακτική στάση των μελών του Δ.Σ. απέναντι στον πρόεδρο του Δ.Σ. γεγονός που αποδεικνύει ότι σε ορισμένα Δ.Σ η διοίκηση και η λήψη αποφάσεων είναι συμμετοχική (συμβουλευτική) και όχι συλλογική (δημοκρατική). Δυστυχώς η κατάσταση αυτή μπορεί να έχει δυσάρεστες συνέπειες στην αποτελεσματική λειτουργία του Ν.Π, καθώς, μια κακή επικοινωνία και συνεργασία (Δήμος, Δ.Σ.) μπορεί ν' απομακρύνει τους εργαζομένους από την υπηρεσία και τους στόχους της, να μειώσει τη δέσμευσή τους με αυτούς και κατά συνέπεια να μειώσει την ποιότητα υπηρεσιών που παρέχουν (Jacques Chevallier, 1993).

Σχετικά με τη στάση και συμπεριφορά των γονέων η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντριών 96,1% απάντησε ότι ποτέ ή σπάνια οι γονείς επεμβαίνουν σε τέτοιο βαθμό, ώστε να παρεμποδίζεται σε η λειτουργία του Ν.Π. Το ποσοστό των απαντήσεων δεν επαληθεύει την ερευνητική μας υπόθεση Υ9, ότι οι γονείς λόγω μείωσης της απόστασης με τα κέντρα εξουσίας μπορούν ν' ασκήσουν πίεση και να επέμβουν στη λειτουργία των οργανισμών .

Αναφορικά με την επιτυχή εκπλήρωση του σκοπού του Ν.Π οι ερωτηθείσες παρουσίασαν ως σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας τους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους με ποσοστό 80,4% ο καθένας, στη συνέχεια τη συνεργασία με τα Δ.Σ με ποσοστό 68,6%, έπειτα τη συνεργασία με τους γονείς με ποσοστό 41,2% και τέλος τη συνεργασία με τις υπηρεσίες του δήμου με ποσοστό 39,2%

Σε ότι αφορά τις απόψεις των διευθυντριών για το αν η Κεντρική Διοίκηση πραγματοποίησε τις απαιτούμενες ενέργειες για την επιτυχή αποκέντρωση των παιδικών σταθμών, η συντριπτική πλειοψηφία (72,5%) απάντησε αρνητικά, ενώ υπάρχει και ένα ποσοστό (21,6%) που απάντησε θετικά. Σχετικά με το αν οι δήμοι είχαν τις

απαραίτητες προϋποθέσεις ν' αναλάβουν την αποτελεσματική λειτουργία των παιδικών σταθμών, ένα ποσοστό της τάξεως του 68,6% απάντησε αρνητικά, ενώ ένα ποσοστό 29,4% απάντησε θετικά. Έτσι σύμφωνα με τις απόψεις των διευθυντριών, τόσο από την πλευρά του κράτους, όσο και από την πλευρά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπήρξε έλλειψη σωστής οργάνωσης και υποδομής αναφορικά με την εφαρμογή της αποκέντρωσης. Συνοπτικά, αναφέρουμε ότι η μεταβίβαση των σταθμών στους Ο.Τ.Α πραγματοποιήθηκε χωρίς να έχει προηγηθεί διάλογος μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για να υπάρξει μεγαλύτερη κατανόηση και συναίνεση. Επίσης, δεν υπήρξε προετοιμασία και επιμόρφωση των φορέων προκειμένου ν' ανταπεξέλθουν αποτελεσματικότερα στα καθήκοντά τους. Ακόμα δεν υπήρξε πρόνοια για τη δημιουργία ενός συστήματος παρακολούθησης (Fiske 1996, Naidoo 2003). Πολύ σημαντικό είναι και το γεγονός ότι, πριν τη μεταβίβαση των σταθμών, δε λήφθηκε υπόψη η ήδη επιβαρυνόμενη οικονομική κατάσταση των δήμων, καθώς και ο τρόπος χρηματοδότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην Ελλάδα οι δήμοι χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από το κράτος [58%], με κριτήριο τον πληθυσμό τους, ενώ τα έσοδά τους από τοπικούς φόρους και τέλη είναι πολύ περιορισμένα {24%} (Μπεσίλα-Βίκα 2004).

Στο ερώτημα για το πώς κρίνουν τη διάταξη του Ν. 3463/2006, η οποία προβλέπει την εκπροσώπηση εργαζομένων στο Δ.Σ. μόνο στην περίπτωση που οι σταθμοί διαθέτουν προσωπικό πλέον των 10 ατόμων, η συντριπτική πλειοψηφία απάντησε ότι είναι λάθος. Και αν αναλογιστούμε πως η συντριπτική πλειοψηφία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών (98%) έχει προσωπικό λιγότερα από 10 άτομα τότε διαπιστώνουμε την αρνητική έκταση που μπορεί να έχει το συγκεκριμένο άρθρο (240) καθώς αποκλείονται εν γένει από τη διοίκηση τα άτομα που γνωρίζουν ίσως καλύτερα από όλους τις ανάγκες και τα προβλήματα της υπηρεσίας. Επίσης το ίδιο άρθρο έρχεται σε αντίθεση με τις προϋποθέσεις μιας σωστής αποκέντρωσης, δηλαδή της συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων ομάδων κατά την εφαρμογή της (Fiske, 1996).

Σε ότι αφορά το ερώτημα για το “ποιες βελτιώσεις επέφερε η αποκέντρωση του Ν.Π στη λειτουργία του” οι ερωτηθείσες απάντησαν τις εξής βελτιώσεις με την ακόλουθη σειρά

- αμεσότητα, αναφορικά με την αντιμετώπιση αναγκών και την εξεύρεση λύσεων στα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη λειτουργία τους,
- καμία βελτίωση, (39,2%)

- βελτίωση των οικονομικών απολαβών των μεταταχθέντων υπαλλήλων, και τέλος την
- θετική επίπτωση στη διαχείριση, καθώς αρκετοί δήμοι ανέλαβαν οικονομική διαχείριση της λειτουργίας των παιδικών σταθμών, απαλλάσσοντας τους υπαλλήλους από ένα απαιτητικό και χρονοβόρο έργο.

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν η αμεσότητα, είναι εκείνη η βελτίωση που συμπίπτει με τις βελτιώσεις της αποκέντρωσης στο γενικό θεωρητικό πλαίσιο, ενώ οι καλύτερες οικονομικές απολαβές και η απαλλαγή της οικονομικής διαχείρισης έχουν σχέση με τη συγκεκριμένη μορφή αποκέντρωσης που εφαρμόστηκε. Εντυπωσιακό ταυτόχρονα είναι και το μεγάλο ποσοστό αρνητικών απαντήσεων όσον αφορά την ύπαρξη βελτιώσεων.

Στην ερώτηση για το “τι προβλήματα δημιούργησε η αποκέντρωση του Ν.Π” οι ερωτηθείσες απάντησαν τα παρακάτω προβλήματα με την ακόλουθη ιεραρχική σειρά: οικονομικά προβλήματα, τα οποία έχουν άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία των παιδικών σταθμών (προσωπικό, προμήθειες, αγορά παιδαγωγικού υλικού),

- προβλήματα συνεργασίας με τα Δ.Σ των παιδικών σταθμών και τους Δήμους για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας. Επίσης αναφέρεται ως πρόβλημα η έλλειψη γνώσεων από την πλευρά των μελών του Δ.Σ, γεγονός που δυσκολεύει τη συνεργασία τους με το προσωπικό των παιδικών σταθμών,
- προβλήματα διοικητικά. Εδώ ανήκουν προβλήματα με την απουσία μιας κεντρικής υπηρεσίας υπεύθυνης για τους παιδικούς σταθμούς, όπως ήταν η Πρόνοια κατά το προηγούμενο καθεστώς. Επιπλέον αναφέρεται η έλλειψη ενημέρωσης από τις διοικητικές υπηρεσίες των Δήμων και η χρονοβόρα διαδικασία λήψης ορισμένων αποφάσεων,
- κανένα πρόβλημα (15,7%) και
- προβλήματα διαφορετικότητας και ανισότητας όσον αφορά το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και της επίλυσης και αντιμετώπισης ίδιων θεμάτων.

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν τα οικονομικά και εν μέρει τα διοικητικά προβλήματα έχουν σχέση με τη μορφή της αποκέντρωσης που εφαρμόστηκε από πλευράς Κεντρικής Διοίκησης, η ανισότητα και διαφορετικότητα συμπλέουν με τις αρνητικές επιπτώσεις της αποκέντρωσης σύμφωνα με το γενικό θεωρητικό πλαίσιο, ενώ

τα προβλήματα συνεργασίας και η έλλειψη ενημέρωσης πιθανόν να σχετίζονται με το επίπεδο ωριμότητας αλλά και ενημέρωσης των μετόχων (stakeholders).

Τέλος, στο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με το “τι προτείνετε επιπλέον για τη βελτίωση της λειτουργίας του Ν.Π. ο διορισμός μόνιμου προσωπικού συγκέντρωσε την προτίμηση των περισσοτέρων. Συγκεκριμένα από τα ερευνητικά δεδομένα προκύπτει ότι η ιεράρχηση των παραγόντων βελτίωσης της λειτουργίας των παιδικών σταθμών σύμφωνα με τις απόψεις των διευθυντριών είναι η ακόλουθη

- διορισμοί μόνιμου προσωπικού (πτυχιούχοι ΤΕΙ ή ΑΕΙ και όχι απόφοιτοι ΤΕΕ ή ΙΕΚ),
- επιμορφωτικά σεμινάρια για το παιδαγωγικό προσωπικό, ενημερωτικές διαλέξεις για τους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέλη των Δ.Σ καθώς και επιμορφωτικές εκδηλώσεις για τους γονείς και κηδεμόνες,
- επαρκείς επιχορηγήσεις,
- δημιουργία υπηρεσίας συμβουλευτικής και επιστημονικής υποστήριξης, καθώς και δημιουργία υπηρεσίας ελέγχου των αποφάσεων των Δ.Σ, όσον αφορά τη σκοπιμότητά τους,
- αλλαγή φορέα είτε με επιστροφή στον προηγούμενο, (Υπουργείο Υγείας), είτε με μετάβασή τους στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Από τις παραπάνω απαντήσεις των διαπιστώνουμε την ανάγκη για ποιοτική αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών, τόσο στην αποδοτικότητα, όσο και στην αποτελεσματικότητά τους.

Συμπερασματικά η αποκέντρωση των πρώην κρατικών και βρεφονηπιακών σταθμών επέφερε τις ίδιες σχετικά βελτιώσεις και προβλήματα που αναφέρονται και στη διεθνή βιβλιογραφία, με σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους μεγάλους και τους μικρούς δήμους, καθώς και ανάμεσα σε νομούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Σύνοψη συμπερασμάτων

Η λεπτομερής και σε βάθος ανάλυση των επιπτώσεων της αποκέντρωσης στους πρώην κρατικούς παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, η οποία έγινε στην παρούσα εργασία, επικεντρώθηκε στη διερεύνηση του τρόπου εφαρμογής της στους παιδικούς σταθμούς της περιφέρειας Θεσσαλίας και στους νομούς Φθιώτιδας και Φωκίδας της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Βασικά σημεία αναφοράς στα οποία απάντησαν οι συμμετέχουσες στην έρευνα ήταν τα στοιχεία που αφορούσαν τις εισροές (επάρκεια προσωπικού, αριθμός νηπίων, αγορά παιδαγωγικού υλικού, δημιουργία καινούργιων υπηρεσιών, οργάνωση σεμιναρίων) και οι απόψεις τους σχετικά με το ρόλο της αποκέντρωσης στην αποτελεσματικότερη οργάνωση και διοίκηση των παιδικών σταθμών.

Η ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας έδειξε ότι:

Δεν υπήρξε βελτίωση όσον αφορά την επάρκεια προσωπικού (παιδαγωγικό και βοηθητικό). Αντίθετα, το ποσοστό έλλειψης προσωπικού αυξήθηκε μετά την αποκέντρωση και μάλιστα το ¼ των παιδικών σταθμών δε διαθέτει τον ελάχιστο επίπεδο επάρκειας σε βοηθητικό προσωπικό.

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων νηπίων, παρά την επιβολή τροφείων, παρουσιάζει στασιμότητα με αυξητικές τάσεις στους μεγάλους δήμους.

Επιπροσθέτως, στην συντριπτική πλειοψηφία των σταθμών παρατηρείται μακροχρόνια σταθερότητα στα έξοδα αγοράς παιδαγωγικού υλικού, ενώ υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό που παρουσιάζει μείωση με μοναδικό λόγο την ύπαρξη οικονομικών προβλημάτων.

Ακόμα προέκυψε ότι η δημιουργία και παροχή υπηρεσιών αφορά κυρίως τους μεγάλους δήμους και όχι τους μικρούς. Επίσης, διαπιστώθηκε πως, αν και οργανώνονται επιμορφωτικά σεμινάρια, η οργάνωσή τους γίνεται είτε από τους μεγάλους δήμους, είτε μέσω της ΤΕΔΚ. Κανένας μικρός δήμος δεν οργάνωσε μόνος του σεμινάρια για το προσωπικό των παιδικών σταθμών.

Η συνεργασία με τις υπηρεσίες των δήμων είναι στη συντριπτική πλειοψηφία ικανοποιητική. Υπάρχει όμως, ένα ποσοστό παιδικών σταθμών που δεν έχει αποτελεσματική συνεργασία με κύριο αίτιο την έλλειψη σε ανθρώπινους πόρους από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και την έλλειψη ενδιαφέροντος.

Η συνεργασία με τα ΔΣ είναι, επίσης, στη συντριπτική πλειοψηφία ικανοποιητική με κύριο παράγοντα την ύπαρξη ενδιαφέροντος και κατανόησης (κοινωνικές ικανότητες) και όχι την ύπαρξη γνώσεων (γνωστικές ικανότητες).

Εν κατακλείδι, η αποκέντρωση των παιδικών σταθμών όπως εφαρμόζεται στους δήμους της περιφέρειας Θεσσαλίας και στους νομούς Φθιώτιδας και Φωκίδας, της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, φαίνεται να επιφέρει βελτιώσεις στα μεγάλα αστικά κέντρα. Δεν μπορεί όμως, να ειπωθεί το ίδιο και για τους μικρούς δήμους, καθώς η έλλειψη οικονομικών και ανθρώπινων πόρων αποτελεί εμπόδιο και τροχοπέδη για την αποτελεσματική εφαρμογή της. Αποδεικνύεται δηλαδή ότι η αποκέντρωση των παιδικών σταθμών συνέβαλε στη δημιουργία οριζόντιας ανισότητας.

2.Προτάσεις

Έχοντας κάνει τις παραπάνω διαπιστώσεις και λαμβάνοντας υπόψη την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και των ερευνών για την εφαρμογή της αποκέντρωσης και τις επιπτώσεις της, κρίνεται απαραίτητο η θέσπιση, υιοθέτηση και εφαρμογή μιας σειράς μέτρων και καινοτομιών προκειμένου να επιτευχθεί ένα ελάχιστο επίπεδο παροχής υπηρεσιών και μια ισορροπία ανάμεσα στις προνομιούχες και μη περιοχές, που έχουν παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς. Μερικές από τις προτάσεις είναι:

α) μεγαλύτερη οικονομική ενίσχυση για τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς. Η συγκεκριμένη πρόταση έχει σχέση και με τη γενικότερη οικονομική ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την πλευρά της κεντρικής διοίκησης, καθώς οι ΟΤΑ δε διαθέτουν επαρκή δημοσιονομική αυτοτέλεια (αποκέντρωση εξόδων και όχι εσόδων), για να μπορούν ν' ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά στην επίλυση των προβλημάτων και την ικανοποίηση των αναγκών τους.

β) περιορισμός από την κεντρική διοίκηση των ανισοτήτων να που παρατηρούνται ανάμεσα στους ΟΤΑ (οριζόντια ανισότητα). Είναι προφανές, ότι όλες οι περιοχές δεν έχουν τις ίδιες δυνατότητες και πόρους, για να καλύψουν τις ανάγκες τους με δικά τους έσοδα. Οι επιχορηγήσεις θα πρέπει να παρέχονται όχι ανάλογα με τον πληθυσμό, όπως γίνεται σήμερα, αλλά αντιστρόφως ανάλογα με τα δυνητικά τους έσοδα, διαφορετικά οι πλούσιοι σε πόρους Δήμοι και Κοινότητες θα γίνουν πλουσιότεροι, ενώ οι φτωχοί θα γίνουν φτωχότεροι. Για το λόγο αυτό επιβάλλεται να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα σε περιοχές που έχουν μικρότερες δυνατότητες κάλυψης των δαπανών με δικά τους μέσα.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι αγροτικές, οι παραμεθόριες, οι νησιωτικές, οι ορεινές περιοχές. Επίσης πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ νομών (αναπτυγμένοι και υπό ανάπτυξη νομοί) .Με τον τρόπο αυτό τηρείται η αρχή της κάθετης ισότητας.

γ) εξασφάλιση από την πλευρά της Κεντρικής Διοίκησης των ελάχιστων επιπέδων παροχής υπηρεσιών σε όλους τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς της χώρας π.χ. ελάχιστος αριθμός εργαζομένων (παιδαγωγικό, βοηθητικό, διοικητικό προσωπικό).

δ) τροποποίηση του ισχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα [Ν.3463/06] όσον αφορά τη συμμετοχή εκπροσώπου εργαζομένων στα διοικητικά συμβούλια .Η συγκεκριμένη παράγραφος [1] του άρθρου 240 έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της αποτελεσματικής διοίκησης όσο και με τις προϋποθέσεις μιας επιτυχημένης αποκέντρωσης (Fiske 1996, Naidoo 2003), καθώς οι εργαζόμενοι αποτελούν έναν μέτοχο [Stakeholder] ουσιαστικό και μόνο θετικά μπορούν να συμβάλλουν στη λειτουργία των παιδικών σταθμών. Η συγκεκριμένη πρότασή μας ενισχύεται ακόμα περισσότερο καθώς οι μικρότερες περιοχές έχουν τις περισσότερες ελλείψεις σε ανθρώπινο υλικό ή δε διαθέτουν, τις κατάλληλες με τη λειτουργία του νομικού προσώπου, γνώσεις.

ε) σύσταση και λειτουργία μιας υπηρεσίας, αν όχι στην πρωτεύουσα κάθε νομού ,τουλάχιστον στην πρωτεύουσα κάθε περιφέρειας ,στελεχωμένης με το κατάλληλο προσωπικό, γνώστες του αντικείμενου και πολλών ειδικοτήτων ,που θα παρέχει επιστημονική και συμβουλευτική υποστήριξη. Η παραπάνω υπηρεσία θα συμβάλλει στον εμπλουτισμό γνώσεων, πληροφοριών, στάσεων (γνωστικές δεξιότητες) σχετικά με το αντικείμενο εργασίας, αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με καλές εργασιακές σχέσεις, συνεργατικότητα, αρμονικό συντονισμό μεταξύ συναδέλφων, υπηρεσιών και διοικητικών συμβούλιων (θυμικές – κοινωνικές ικανότητες). Καλό θα ήταν ακόμα να υπάρχει ταυτόχρονα ενημέρωση και επιμόρφωση και για τους αιρετούς εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης τουλάχιστον το διάστημα πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, αλλά και στο μεσοδιάστημα της δημοτικής περιόδου όποτε κρίνεται απαραίτητο.

Αν ανατρέξουμε στο θεωρητικό μέρος της έρευνας μας που σχετίζεται με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που μπορεί να επιφέρει η αποκέντρωση και τις σχετικές έρευνες θα διαπιστώσουμε ότι η μεταβίβαση των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στους ΟΤΑ επέφερε τόσο βελτιώσεις όσο και προβλήματα. Οι βελτιώσεις

όμως που σημειώθηκαν ήταν μικρές και παρατηρήθηκαν κυρίως στους μεγάλους δήμους ή τις πρωτεύουσες των νομών, ενώ τα προβλήματα άγγιξαν περισσότερο τους μικρούς δήμους, εκτός ελάχιστων περιπτώσεων.

Για τον λόγο αυτό, υπάρχει επιτακτική ανάγκη να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και έμφαση, τόσο από την πλευρά της κεντρικής διοίκησης, όσο και από την πλευρά των ΟΤΑ, για ποιοτική και ισότιμη αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς με συνεχή παρακολούθηση, αξιολόγηση των καταστάσεων και αναπροσαρμογή τους, καθώς η αποκέντρωση δεν είναι μία στατική και μόνιμη κατάσταση, αλλά μια μακρά, διαρκής, δυναμική και εξελικτική διαδικασία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Σε ποιόν από τους παρακάτω Νομούς ανήκει το Ν.Π.;

Καρδίτσας Λάρισας Μαγνησίας
Τρικάλων Φθιώτιδας Φωκίδας

2. Πόσους κατοίκους έχει η Κοινότητα ή ο Δήμος στον ανήκει το Ν.Π.;

Έως 10.000 από 11.000 – 30.000
Από 31.000 – 60.000 από 61.000 – 100.000
Πάνω από 100.000

3. Πόσα χρόνια υπηρεσίας έχετε σε Παιδικούς – Βρεφονηπιακούς Σταθμούς;

Έως 10 χρόνια από 11 – 20 χρόνια
21 - 30 χρόνια πάνω από 30 χρόνια

4. Πόσα χρόνια ασκείτε διευθυντικά καθήκοντα;

0 – 3 χρόνια 4 -6 χρόνια
7 – 9 χρόνια πάνω από 10 χρόνια

5. Οι βασικές σπουδές σας είναι:

ΤΕΙ ΑΕΙ

6. Άλλες σπουδές (εκτός από τις βασικές)

Άλλο πτυχίο ΣΕΛΕΤΕ
Μεταπτυχιακό δίπλωμα _____

7. Το Ν.Π. μεταβιβάστηκε από το Υπουργείο Υγείας στο Δήμο ή στην Κοινότητα τη χρονιά _____

8. Το ΝΠ πριν τη μεταβίβασή του στο Δήμο ή την Κοινότητα αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα

Ναι Όχι

9. Πριν τη μεταβίβαση του Ν.Π. στο Δήμο ή την Κοινότητα υπήρχε επάρκεια προσωπικού;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Παιδαγωγικό		
Βοηθητικό		

10. Σήμερα υπάρχει επάρκεια προσωπικού;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Παιδαγωγικό		
Βοηθητικό		

11. Αν στην προηγούμενη ερώτηση απαντήσατε όχι μπορείτε να μας αναφέρετε το λόγο ή τους λόγους;

.....
.....
.....

12. Σήμερα ποιος είναι ο συνολικός αριθμός των μονίμων εργαζομένων στο Ν.Π.;

Παιδαγωγικό Βοηθητικό

13. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων νηπίων σήμερα συγκριτικά με εκείνον της χρονιάς πριν τη μεταβίβαση του Ν.Π. στο Δήμο ή την Κοινότητα, παρουσιάζει τάση:

Μείωσης Στασιμότητας Αύξησης

14. Αν παρουσιάζει τάση μείωσης ποιος είναι ο λόγος:

.....

15. Το ύψος των εξόδων για αγορά παιχνιδιών, βιβλίων, παιδαγωγικού υλικού κ.λπ. συγκριτικά με εκείνο της χρονιάς πριν τη μεταβίβαση του Ν.Π. στο Δήμο ή την Κοινότητα, παρουσιάζει τάση

Μείωσης Στασιμότητας Αύξησης

16. Αν παρουσιάζει τάση μείωσης ποιος είναι ο λόγος:

.....

17. Στο χρονικό διάστημα που το Ν.Π. ανήκει στο Δήμο ή την Κοινότητα δημιουργήθηκε καινούργια υπηρεσία;

Ναι Όχι

18. Αν ναι ποια είναι η καινούργια υπηρεσία;

Καινούργιος Π ή Β Σ.	☐	Επιπλέον τμήματα	☐
Σχολικό λεωφορείο	☐	Λειτουργία τον Αύγουστο	☐
Επιμορφωτικές εκδηλώσεις για γονείς	☐	☐

19. Σε περίπτωση που δημιουργήθηκε καινούργιος Π ή Β Σ το κτίριο είναι κατασκευασμένο ειδικά σε τον συγκεκριμένο σκοπό;

20. Στο χρονικό διάστημα που το Ν.Π. ανήκει στο Δήμο ή την Κοινότητα καταργήθηκε κάποια υπηρεσία;

Ναι Όχι

21. Αν ΝΑΙ ποια υπηρεσία καταργήθηκε;

.....

22. Για ποιο λόγο καταργήθηκε η υπηρεσία;

.....

23. Στο χρονικό διάστημα που το Ν.Π. ανήκει στο Δήμο ή την Κοινότητα οργανώθηκαν επιμορφωτικά σεμινάρια για το παιδαγωγικό προσωπικό;

Ναι Όχι

24. Αν ΝΑΙ ποιος ήταν οργανωτικός φορέας;

Ο Δήμος μας Άλλος Δήμος
Η ΤΕΔΚ

25. Η συνεργασία σας με τις υπηρεσίες (διοικητικές, τεχνικές, οικονομικές) του Δήμου ή της Κοινότητάς είναι αποτελεσματική;

Καθόλου Λίγο Πολύ Πάρα πολύ

26. Αν η απάντησή σας είναι ΚΑΘΟΛΟΥ ή ΛΙΓΟ μπορείτε να αναφέρετε δύο βασικούς λόγους;

.....
.....
.....
.....

27. Το Διοικητικό Συμβούλιο από πόσα μέλη αποτελείται;

28. Από το σύνολο των μελών που απαρτίζουν το Δ.Σ. πόσα άτομα έχουν επαγγελματικές ή ειδικές γνώσεις ανάλογες με το σκοπό του Ν.Π.;

29. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε τη συνεργασία σας με το Δ.Σ. του Ν.Π. αποτελεσματική;

Καθόλου Λίγο Πολύ Πάρα πολύ

30. Αν η απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση είναι ΚΑΘΟΛΟΥ ή ΛΙΓΟ μπορείτε να μας αναφέρετε τον ή τους λόγους;

.....
.....
.....
.....

31. Αν η απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση είναι ΠΟΛΥ ή ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ μπορείτε να μας αναφέρετε τον ή τους λόγους;

.....
.....
.....
.....

32. Έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις επέμβασης γονέων ώστε να παρεμποδίζετε η απρόσκοπτη λειτουργία του Ν.Π.;

Ποτέ Σπάνια Συχνά Πολύ συχνά

33. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι για να πετύχει το Ν.Π. το σκοπό του εξαρτάται από :

		Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
α	Τους διαθέσιμους πόρους				
β	Τη συνεργασία με το Δ.Σ.				
γ	Τη στάση των γονέων				
δ	Τη σταθερότητα του προσωπικού				
ε	Τη συνεργασία με άλλες υπηρεσίες του Δήμου				

34. Πιστεύετε ότι από την πλευρά της Κεντρικής Διοίκησης έγιναν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για την επιτυχή αποκέντρωση των πρώην ΚΠΣ και ΚΒΣ;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

35. Πιστεύετε ότι ο Δήμος ή η Κοινότητα είχε τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να αναλάβει την ευθύνη λειτουργίας του Ν.Π.;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

36. Συμφωνά με τον νέο Δ.Κ.Κ (Αρθρ.240 , Ν.3463/2006) δεν συμμετέχει εκπρόσωπος των εργαζομένων στο Δ.Σ του Ν.Π εφόσον απασχολεί λιγότερο από 10 άτομα προσωπικό . Θεωρείτε την διάταξη αυτή :

Σωστή Λάθος Δεν γνωρίζω

37. Η αποκέντρωση των Ν.Π. ποιές βελτιώσεις επέφερε στη λειτουργία του;

- α)**.....
.....
- β)**.....
.....
- γ)**.....
.....

38. Η αποκέντρωση του Ν.Π. τί προβλήματα δημιούργησε;

- α)**.....
.....
- β)**.....
.....
- γ)**.....
.....

39. Τι προτείνετε επιπλέον για τη βελτίωση της λειτουργίας του Ν.Π.

- α)**.....
.....
- β)**.....
.....
- γ)**.....
.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Ανδρέου Α., Παπακωνσταντίνου Γ. (1994), «Εξουσία και οργάνωση-Διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος», εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα.

Βάμβουκας Μ. (1998), «Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία», Γρηγόρης, Αθήνα.

Γεωργούλης Σ. (1997), «Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Ε.Κ.Κ.Ε.(2002),«Οικογένειες και κράτος πρόνοιας στην Ευρώπη»,εκδ. Gutenberg, Αθήνα.

Ζαμπέτα Ε. (1998), «Αγωγή και εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη.», εκδ. Θεμέλιο.

Ζαμπέτα Ε.,«Η εκπαίδευση ως κοινωνική πολιτική του κράτους. Συγκρότηση και επαναδιαπραγμάτευση πολιτικών», στο Γετίμης Π., Γράβαρης Δ.,(Επιμ.),Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική., εκδ. Θεμέλιο. σ.σ 223-252.

Καφετζής Π.«Τοπική Αυτονομία, Κομματική Εξάρτηση, Πολιτική Στρατηγική», στο Μακρυδημήτρης Α,(Επιμ.), Αυτοδιοίκηση και κράτος στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, Αθήνα, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2003, σ.σ 127-132.

Κοντίδης Ξ., Ασπιστουλας Δ. (2006),«Μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους και τοπική αυτοδιοίκηση», εκδ. Παπαζήση, Αθήνα.

Λιαρόπουλος Λ.(2006),«Παγκοσμιοποίηση και κοινωνικό κράτος», εκδ. Παπαζήση, Αθήνα.

Μακράκης Β.(1997),«Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS», Gutenberg, Αθήνα.

Μακρυδημήτρης Α.(2003),«Η μεταρρύθμιση της Αυτοδιοίκησης», στο Μακρυδημήτρης Α,(Επιμ.), Αυτοδιοίκηση και κράτος στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, Αθήνα, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, σ.σ 77-97.

Μακρυδημήτρης Α. (1995),«Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα: υφιστάμενη κατάσταση και προοπτικές», στο Μακρυδημήτρης Α,(Επιμ.), Προβλήματα διοικητικής μεταρρύθμισης, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, σ.σ 47-63.

Μακρυδημήτρης Α. (1999),«Διοίκηση και κοινωνία», εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα.

Μιχαλόπουλος Ν.(2003), «Από τη δημόσια διοίκηση στο δημόσιο management», Παπαζήση, Αθήνα.

Μπεσίλα-Βίκα Ε.(2005), «Τοπική Αυτοδιοίκηση»,εκδ.Σάκκουλα, τομ. Α', τομ.Β'.

Μπουραντάς Δ.(2002),«Μάνατζμεντ. Θεωρητικό υπόβαθρο. Σύγχρονες πρακτικές»,εκδ. Γ. Μπένου.

Πάνας Ε. (1998),«Έτος 2000: Μήπως δεν είναι έτοιμη η Αυτοδιοίκηση;», εκδ. Συμπίλιας ΑΕΒΕ.

Παπαθανασίου Α.(2000),«Προγράμματα και δραστηριότητες στους Κρατικούς Παιδικούς Σταθμούς», εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα.

Πασιαρδής Π.(2004), «Εκπαιδευτική ηγεσία: από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή»,Μεταίχμιο, Αθήνα.

Σαΐτη Α.Χ.(2000),«Εκπαίδευση και Οικονομική Ανάπτυξη», εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα.

Σαΐτης Χ.(2002),«Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης», Αθήνα, Αυτοέκδοση.

Σαΐτης Χ.(2005),«Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων»,Αθήνα, Αυτοέκδοση.

Σπηλιωτόπουλος Ε (2001),«Εγχειρίδιο διοικητικού δικαίου», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας

Στασινοπούλου Ο.(2003),«Κράτος πρόνοιας», Gutenberg, Αθήνα.

Σωτηρέλης Γ.(2006),«Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Παπαζήση, Αθήνα.

Φαναριώτης Π.(1999),«Δημόσια Διοίκηση, Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση», εκδ. Σταμούλης, Αθήνα.

Φιλίππου Δ. (1994),«Ηεξέλιξη και λειτουργία του θεσμού της διοικητικής αποκέντρωσης και η διαμόρφωσή του στα πλαίσια του σύγχρονου ελληνικού κράτους», εκδ. Αντ.Ν.Σάκκουλα.

Φλογαίτης Σ.(1981),«Θεμελιώδεις έννοιες διοικητικής οργανώσεως», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Τύπας.Γ.,Κατσαρός Γ.(2006),«Εισαγωγή στη Διοικητική Επιστήμη», Gutenberg, Αθήνα.

Τάσος Ν. (1993) «Η χρηματοδότηση του κοινωνικού κράτους», στο Γετίμης Π., Γράβαρης Δ., Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική, εκδ. Θεμέλιο,σ.σ 123-14

Τάσος Ν.«Η δημοσιονομική κρίση της Αυτοδιοίκησης», στο Μακρυδημήτρης. Α,(Επιμ.), Αυτοδιοίκηση και κράτος στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, Αθήνα, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2003, σ.σ 99-126.

Χλέπας Ν. Κ. (1994), «Η πολυβάθμια αυτοδιοίκηση. Θεωρητικές αναζητήσεις και θεσμικές μεταμορφώσεις», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Ξενόγλωσση

Behrman R.J., Deolalicar B. A., Soon Y. L.(2002), «Conceptual Issues in the Role of Education Decentralization Promoting Effective Schooling in Asian Developing Countries (Asian Development Bank) »

Barankay I., Lockwood B. (2007) «Decentralization and the productive efficiency of government : Evidence from Swiss cantons», Journal of public economics, Vol 91, 1197-1218.

Blaser J., Besdziek D., Byrne S. (2003) « Lessons learned on decentralization: Aliterature review» International Research and Consulting Centre (IRCC)

Bray M. και Mukundan M.V. (2003),«Management and governance for E.F.A : Is decentralization really the answer? » Hong Kong: Comparative Education Centre, University of Hong Kong.

<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001467/146754e.pdf>

Braslavsky. C. «Reconciling Eqyity and decentralization: Education.» University of Buenos Aires.

Chevallier, J. (1993).« Διοικητική επιστήμη» (μτφρ. Ανδρουλάκης, Β., Σουλάνδρου, Β., επιμ. Σπανού Κ.). Αθήνα- Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Cohen J., (2004) « Linking decentralization and school quality improvement», Academy for Educational Development (AED)

Dubrin A. (2004), «Γενικές αρχές management», εκδ. Έλλην, Αθήνα.

Everad K.B ., Morris (1999), «Αποτελεσματική Εκπαιδευτική Διοίκηση», (μτφρ. Κίκιζας Δ., εκδ Ε.Α.Π., Πάτρα.

Faguet J. R., Sanchez F. (2006),«Decentralization's effect on educational outcomes in Bolivia and Colombia», London school of economics and political science, <http://eprints.lse.ac.uk/2397/01/Decentralizationeffects.pdf>.

Fiske E. B. (1996), «Decentralization of education: Politics and consensun», London school of economics and political science. World Bank, Washington D.C.

Galiani S., Gertler P., Schargrotsky E.(2006), «School Decentralization: Helping the good get better, but leaving the poor behind »

<http://200.32.4.58/~eschargr/School Decentralization Sept27 2006.pdf>

Javeau, Cl. (1996), «Η έρευνα με ερωτηματολόγιο» (μτφρ. Από τα γαλλικά), εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα.

King E., Orazem P., Gunnarsson V.(2003), « Decentralization and Student Achievement: International evidence on the roles of school autonomy and community participation»

[http://www.gdnet.org/pdf/Fourth Annual Conference/parallels4/ResearchEducationGlobalContext/Orazam paper.pdf](http://www.gdnet.org/pdf/Fourth%20Annual%20Conference/parallels4/ResearchEducationGlobalContext/Orazam%20paper.pdf)

McGinn N., Welsh T. (1999),«Decentralization of education: why, when, what and how?», Institute for Educational Planning

<http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001202/120275e.pdf>

Parry R. T.(1997), «Achieving balance in decentralization: A case study of education decentralization in Chile.», World Development, Vol.25, No 2, σ.σ. 211-225.

Naidoo J. (2003),«Implementing Educational Decentralization»

http://portal.unesco.org/education/en/file_download.php/dd77e5c010ac755890a30bbc3e313Policy+paper+draft.pdf

Naidoo J., Kong P.,(2003) « Improving education management in the context of decentralization in Africa»

[http://www.adeanet.org/publications_biennale/docs/LesDocumentsdappui/Decentralisation/N decentnaidoo eng.pdf](http://www.adeanet.org/publications_biennale/docs/LesDocumentsdappui/Decentralisation/N%20decentnaidoo%20eng.pdf)

Nasser-Ghodsi N. (2006), «What is the effect of educational decentralization on student outcomes in Egypt?»

[http://www-econ.stanford.edu/academics/Honors Theses/Theses 2006/Nasser Ghodsi.pdf](http://www-econ.stanford.edu/academics/Honors%20Theses/Theses%202006/Nasser%20Ghodsi.pdf)

Nickson A. (2001), «Education reform in Latin America: Decentralization.», Paper presented at conference on exclusion and engagement, University of London.

<http://www.idd.dham.ac.uk/research/publications/Staff/Educatio%20in%20Latin%20America.3.pdf>

Ortiz E. H. (2006),« The impact of education decentralization on education output: a cross country study» ,Georgia State University

[http://etd.gsu.edu/theses/available/etd 12072006 132254/unrestricted/HERE DIA.ORTIZ Eunice.pdf](http://etd.gsu.edu/theses/available/etd_12072006_132254/unrestricted/HERE%20DIA.ORTIZ%20Eunice.pdf)

UNESCO (2003),«Decentralization in Education: National Policies and Practices»

<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001412/141221e.pdf>

Winkler D.R., Yeo B.L (2007),«Identifying the impact of education decentralization on the quality of education», USAID

[http://www.equip123.net/docs/e2 DecentQuality WP.pdf](http://www.equip123.net/docs/e2%20DecentQuality%20WP.pdf)

Work R. «The role of participation and partnership in decentralized governance», New York, UNDP.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000091395